

Trevlig sommär

**Familjen
Iversen**

Sid 3

**Miljöhälsan
Kallan**

Sid 11

**Wava-institutet
50 år**

Sid 22

Ekonomisk balans och framtidstro i Larsmo

Det är glädjande att notera att trots en hel del utmaningar inom ekonomi och sysselsättning så visar olika indikatorer att utvecklingen går i rätt riktning i Larsmo.

Befolkningen ökade ifjol med 41 personer och uppgick vid årets slut till 5 884 personer. Antalet födda var på samma nivå som året innan, medan flyttningsnettot var negativt. En bidragande orsak till den långsammare befolkningsökningen är att det färdigställdes endast 16 nya bostäder 2024, jämfört med 32 bostäder året innan. Permitteringar i en del branscher har antagligen också påverkat utflyttningen. Arbetslöshetsgraden var i medeltal 2,5 procent, då den uppgick till 10,8 procent för hela landet.

Larsmo kommuns bokslut för 2024 visar ett bättre resultat än prognostiserat, med ett överskott på 0,47 miljoner euro. Investeringsutgifterna var 3,9 miljoner

euro. Skuldbördan ökade med 3,1 miljoner euro och uppgick till 34,1 miljoner euro (5 829 euro/inv.) i slutet av året. Det största investeringsobjektet var Storströmmens daghem, som kostade 3,8 milj. euro. Bland dotterbolagens investeringar kan nämnas nya hyresstugor vid Storströmmen, förnyelse av vattenledningar i Bosund samt planering av nya hyresbostäder till Vikarholmen.

Larsmo har som målsättning att erbjuda olika typer av tomter i alla kommundelar och därför pågår omfattande planläggning. Bland annat revideras och utvidgas Risöhall delgeneralplan, en generalplan för hela kommunen uppgörs samt revideras och utvidgas Holm detaljplan. Generalplanen styr utvecklingen på ett övergripande plan inom hela kommunen, medan en delgeneralplan anvisar byggnadsplatser i en byastruktur och en detaljplan anvisar tomter och gator i tätare struktur.

Larsmo kommun är med sin befolk-

ningsstruktur unik. Den stora andelen unga utgör en stor potential för framtiden samtidigt som befolkningsökningen och -strukturen medför ett investeringsstryck i nya fastigheter och infrastruktur. Kommunens ekonomi är p.g.a. befolkningsstrukturen starkt beroende av statsandelar och jag hoppas att den pågående statsandelsreformen beaktar Larsmo kommuns särdrag fullt ut.

Detta är min sista text i denna tidning, då jag avgår med pension från och med juni.

Som kommundirektör har jag haft möjlighet att påverka planeringen och förverkligandet av många olika projekt under åren, allt från skolor och daghem till ungdomsgården och servicehuset till idrottsparken. För att skapa grund för tillväxt har planläggningen av nya bostadsområden också varit mycket intressant. Speciellt nöjd är jag över Larsmo kommuns satsningar på olika aktivitetsmöjligheter. Idag finns många möjligheter till aktivitet och rekreation i

Larsmo idrottspark, längs vandringslederna och i anslutning till skolorna.

Det känns både bra och lite vemodigt att lämna ett jobb som jag trivs med i nästan hela mitt arbetsliv. Jag är tacksam för att jag har fått ha ett intressant och givande arbete och fått leda en organisation med motiverade anställda.

Ett stort tack till kolleger, arbetskamrater, förtroendevalda och alla larsmobor för ett gott samarbete under åren.

Gun Kapténs
Kommundirektör

Taloudellinen tasapaino ja usko tulevaisuuteen Luodossa

On ilahduttavaa todeta, että talouden ja työllisyyden haasteista huolimatta useat indikaattorit osoittavat kehityksen olevan oikealla tiellä Luodossa.

Väkiluku kasvoi viime vuonna 41 henkilöllä ja oli vuoden lopussa 5 884. Syntyneiden määrä oli samalla tasolla kuin edellisvuonna, mutta muuttotase oli negatiivinen. Yksi syy hitaampaan väestönkasvuun on se, että vuonna 2024 valmistui vain 16 uutta asuntoa, kun edellisvuonna niitä oli 32. Lomautukset tietyillä toimialoilla ovat todennäköisesti myös vaikuttaneet poismuuttoon. Työttömyysaste oli keskimäärin 2,5 prosenttia, kun se koko maassa oli 10,8 prosenttia.

Luodon kunnan vuoden 2024 tilinpäätös osoittaa ennakoitua parempaa tulosta,

ylijäämää kertyi 0,47 miljoonaa euroa. Investointimenot olivat 3,9 miljoonaa euroa. Velkataakka kasvoi 3,1 miljoonalla eurolla ja oli vuoden lopussa 34,1 miljoonaa euroa (5 829 euroa/asukas). Suurin investointikohde oli Storströmmenin päiväkotit, jonka kustannukset olivat 3,8 miljoonaa euroa. Tytärtyhtiöiden investointeista voidaan mainita uudet vuokramökkit Storströmmenillä, vesijohtojen uusiminen Bosundissa sekä uusien vuokra-asuntojen suunnittelu Vikarholmeniin.

Luodon tavoitteena on monipuolisen tonttitarjonnan ylläpitäminen kaikissa kunnan osissa, ja siksi kaavoitus-työ on laajaa. Muun muassa Risöhallin osayleiskaavaa tarkistetaan ja laajennetaan, koko kuntaa koskeva yleiskaava laaditaan sekä Holmin asemakaavaa tarkistetaan ja laajennetaan. Yleiskaava ohjaa kehitystä koko kunnan alueella, osayleiskaava osoittaa rakennus-

paikkoja kylärakenteessa ja asemakaava määrittää tontit ja kadut tiiviimmässä rakenteessa.

Luodon kunta on väestörakenteeltaan ainutlaatuinen. Nuorten suuri osuus tarjoaa merkittävää potentiaalia tulevaisuudelle, mutta väestönkasvu ja -rakenne aiheuttavat myös investointipainetta uusiin kiinteistöihin ja infrastruktuuriin. Kunnan talous on väestörakenteen vuoksi vahvasti riippuvainen valtionosuuksista, ja toivon, että meneillään oleva valtionosuusuudistus ottaa Luodon erityispiirteet täysimääräisesti huomioon.

Tämä on viimeinen kirjoitukseni tässä lehdessä, sillä jään eläkkeelle kesäkuusta alkaen.

Kunnanjohtajana minulla on ollut mahdollisuus vaikuttaa monien eri hankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen

vuosien varrella – kouluista ja päiväkodeista nuorisotaloon, palvelutaloon ja urheilupuistoon. Kasvun perustan luomiseksi on uusien asuinalueiden kaavoitus ollut erityisen mielenkiintoista. Olen erityisen tyytyväinen Luodon panostuksiin erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin. Nykyään Luodon urheilupuistossa, vaellusreittien varrella ja koulujen yhteydessä on monia mahdollisuuksia liikuntaan ja virkistykseen.

Tuntuu sekä hyvältä että hieman haikealta jättää työ, josta olen nauttinut lähes koko työurani ajan. Olen kiitollinen siitä, että olen saanut tehdä mielenkiintoista ja antoisaa työtä ja johtaa motivoitunutta organisaatiota.

Lämmin kiitos kollegoille, työtovereille, luottamushenkilöille ja kaikille luotolaisille hyvästä yhteistyöstä vuosien varrella.

Gun Kapténs
Kunnanjohtaja

365 ÖAR
LIVSKRAFT
365 SAARTA ELINVOIMAA

LARSMO KOMMUN INFORMERAR • LUODON KUNTA TIEDOTTAA
1 / 2025 • ÅRGÅNG/VUOSIKERTA 37

ISSN 2670-0514 (tryckt/painettu) ISSN 2670-0522 (web-version/nettiversio)

Ansvarig utgivare / Vastaava julkaisija **Gun Kapténs** Grafisk formgivning / Graafinen suunnittelu **Oy Fristyle Ab** Tryckeri / Painotalo **Botnia Print** E-tidning / E-lehti **www.larsmo.fi**

Per-Bjørnar, Bella, Aron och Jonah Iversen är nyblivna Bosundbor. I familjen pratas svenska och norska om vart annat.

Familjen Iversen bytte citylägenhet till sjötomt

Från storstadsliv i centrala Oslo till en gammal släktgård i Bosund. Familjen Iversens vardag ser idag helt annorlunda ut.

– Det känns bra att få ta hand om gården.

Våra pojkar är åttonde generationen här, säger Bella Iversen.

Familjen Iversen har precis flyttat in i sitt nya hem. I vardagsrummet står fortfarande ouppackade flyttlådor och alla lister är inte på plats. Men allt är tillräckligt klart för att familjen ska kunna börja skapa sig en vardag.

Det nyrenoverade huset i Bosund är Bellas farfars och farmors hemgård. Här har hon och hennes syskon och kusiner sprungit runt och lekt som barn, och nu är det hennes egna pojkar som upptäcker tomten.

– Det är roligt att se att kompisarna i grannskapet gärna samlas här. Säkert för att gården plötsligt är tillgänglig för dem. De leker och spelar fotboll, och dras förstås till den gamla bastun vid stranden, säger hon.

Men vad var det som fick Bella, maken Per-Bjørnar och de två pojkarna Jonah och Aron att flytta till Larsmo?

– Det handlade om att komma

närmare släkten och tryggheten i det, säger Bella och berättar att den slutliga vändpunkten blev makens cancerdiagnos. Då började livet i Oslo plötsligt kännas mer otryggt.

Efter 15 år i storstaden började familjen alltså fundera på en flytt, och att det skulle bli Larsmo var de båda överens om. Sommaren 2024 gick flyttlasset och de kom överens om att bo tillfälligt hos Bellas föräldrar i Bosund. Samtidigt reserverade de en strandtomt i Risöhall och tänkte att de skulle gilla närheten till Jakobstad. Närheten till havet var också viktig.

– Men när jag inför skolstarten besökte Bosund skola tillsammans med Aron fick vi ett otroligt fint mottagande. Att han trivdes så bra i skolan och det faktum att min pappas gamla hemgård var till salu fick oss att börja tänka om, säger Bella.

I stället för att bygga nytt i Risöhall köpte de släktgården. Huset är nu renoverat med varsam

hand. Bella säger att hon hela tiden varit mån om att det ska få synas att huset är gammalt.

– Vi har låtit renoveringen ta tid och har gått igenom alla saker som finns bevarade på vinden och i uthuset. Här finns mycket värdefull historia.

Beslutet att bli Larsmobor är inget de ångrat.

– Naturen har alltid varit viktig för oss. I Oslo var vi tvungna att söka oss ut ur staden för att kunna njuta av skog och mark, men nu bor vi betydligt närmare. Här har vi både skogen och sjön alldeles intill, säger Per-Bjørnar, som själv är hemma från Kokelv i norra Norge.

”Naturen har alltid varit viktig för oss

Det han däremot kommer att sakna är bergen.

– Men man vänjer sig säkert med plattlandet också, säger han och skrattar.

Bella är förskollärare och jobbar i förskolan i Holm, medan Per-Bjørnar fortfarande pendlar till jobbet som IT-konsult i Oslo. Under jobbveckorna bor han i deras hytte (stuga) en bit utanför staden.

– Men det är tillfälligt, tanken är nog att jag ska börja leta jobb här.

Även Jonah och Aron har landat. Båda har fått nya kompisar, och skolan verkar till och med bättre än i Oslo.

– Det är intet lika stökigt i klassen och så är det skönt att inte behöva ha med en egen matlåda, säger Jonah.

Från köksbordet och vardagsrummet har familjen utsett mot Larsmosjön. De ser fram emot att få renovera och börja använda den gamla bastun nere vid stranden.

– Men först ska vi fixa klart huset. Sommarens projekt är att ta oss an utsidan, måla och renovera verandan, säger Per-Bjørnar.

De slår sig ner i de gamla stollarna, precis som Bellas farbror Pelle, som bodde här senast, och hans fru Lena brukade göra. Sitta och titta ut över sjön och njuta av trädgården.

– Det fina med en gammal trädgård är att vi inte vet vad som gömmer sig här. Vitsiporna har spridit sig över hela tomten, och här finns både en hästkastanj och ekar. Jag ser fram emot att bevara det gamla och samtidigt få lägga vår egen prägel på den. Precis som med huset, säger Bella Iversen.

Sonja Finholm
text och foto

Fakta – Familjen Iversen

Vem: Mamma Bella, pappa Per-Bjørnar och sönerna Jonah och Aron. Bella jobbar som förskollärare, medan maken är IT-konsult.

Bakgrund: Bella är född och uppvuxen i Bosund, bara ett stenkast från familjens nya hem. Per-Bjørnar är hemma från Kokelv i Norge. Paret träffades via gemensamma bekanta och har länge bott i Oslo.

Aktuella med: Nyinflyttade Bosundbor. Renoverar som bäst Bellas farfars och farmors gamla hemgård. Renoveringen dokumenteras på Instagramkontot @cajsagretasarv. Cajsa-Greta var Bellas farfars farfars farmor. Hon ärvde gården 1811 och flyttade in med sin make Jeremias.

Det bästa med Larsmo: Naturen förstås, men också det stora sociala nätverket i form av släkt och vänner som gör vardagen så mycket enklare.

Hej Larsmobor! är vår nya serie om folk som bor och trivs i vår kommun. Har du tips på någon vi kan intervju? Hör av dig till annette.kortell-svenfors@larsmo.fi

Ny mandatperiod med fortsatt gemensamt ansvar

I och med kommunalvalet den 13 april har en ny mandatperiod nu tagit sin början här i Larsmo. Jag har haft förmånen att fungera som fullmäktigeordförande under de senaste två åren och vill passa på att rikta ett stort tack till alla som varit delaktiga i vårt arbete och bidragit till att kommunen har utvecklats på ett positivt sätt.

I skrivande stund pågår förhandlingar om vem som ska sitta på vilken post och i vilket förtroendeorgan, men när denna text publiceras har arbetet av det nya fullmäktige redan påbörjats, och vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete mellan alla grupper. De politiska beslut vi tar är viktiga för alla oss som bor här, och det är tydligt att oavsett politisk bakgrund står vi alla förenade i viljan att göra Larsmo till en ännu bättre plats att bo

och verka på.

"Demokrati fungerar när människor respekterar varandras rätt att tycka olika." För det mesta är alla politiska grupper i Larsmo eniga i de beslut som fattas. Men ibland kan svåra och känsliga frågor där vi kan ha olika infallsvinklar dyka upp. Vi må ha olika åsikter, men vi har förmågan att föra ett respektfullt samtal där vi söker lösningar tillsammans, även om vi inte alltid kommer fram till exakt samma slutsats. Att kunna respektera varandras åsikter och samtidigt arbeta för det gemensamma bästa är en styrka för vår kommun.

Det är inte bara i politiska diskussioner vi visar denna respekt – det gäller även i vårt vardagliga samspel som medborgare. För mig är det viktigt att vi fortsätter bygga en kultur där vi till-

sammans är stolta över vår kommun och där vi hjälper varandra att växa och utvecklas. Jag är övertygad om att vi, genom att samarbeta och vara lyhörda för varandras behov, kan fortsätta att göra Larsmo till en trygg och trivsamt plats för alla generationer.

Under den gångna mandatperioden har vi sett positiva förändringar i kommunen, och det är min förhoppning att vi kan fortsätta på samma väg. Vår ambition är att Larsmo ska vara en plats där både unga och äldre känner sig trygga och välkomna – en plats där vi värnar om våra gemensamma värderingar och det som binder oss samman som samhälle.

Samtidigt som en ny mandatperiod för kommunfullmäktige tar vid, avslutas också ett kapitel för vår långvariga och uppskattade kommundirektör

Gun Kaptens, som går i pension. Jag vill passa på att rikta ett varmt tack till Gun för hennes många år av engagerat arbete, alltid med Larsmos bästa för ögonen. Vi önskar henne allt gott framöver. Samtidigt hälsar vi vår nya kommundirektör, Marcus Henricson, varmt välkommen till sin viktiga roll. Vi ser fram emot ett fortsatt tryggt ledarskap för vår kommun.

Tillsammans tar vi nästa steg för Larsmo, och jag ser med förväntan fram emot den kommande mandatperioden. Tack för ert förtroende – nu fortsätter vi arbetet för ett ännu bättre Larsmo.

Andreas Hjulfors

Fullmäktigeordförande

Uusi valtuustokausi ja jatkossakin yhteinen vastuu

Huhtikuun 13. päivänä pidettyjen kuntavaalien myötä uusi valtuustokausi on alkanut täällä Luodossa. Minulla on ollut etuoikeus toimia valtuuston puheenjohtajana viimeisten kahden vuoden ajan, ja haluan tässä yhteydessä esittää lämpimän kiitoksen kaikille, jotka ovat osallistuneet työhöme ja edistäneet kunnan myönteistä kehitystä.

Kirjoitushetkellä käydään vielä neuvotteluja siitä, kuka toimii missäkin tehtävässä ja missä luottamusselimessä, mutta tämän tekstin julkaisuhetkellä uusi valtuusto on jo aloittanut työnsä. Odotamme hyvää yhteistyötä kaikkien ryhmien välillä. Poliittiset päätökset, joita teemme, ovat tärkeitä meille kaikille täällä asuville, ja on selvää, että poliittisesta taustasta riippumatta meitä yh-

distää halu tehdä Luodosta entistä parempi paikka asua ja toimia.

"Demokratia toimii, kun ihmiset kunnioittavat toistensa oikeutta olla eri mieltä." Useimmiten kaikki poliittiset ryhmät Luodossa ovat yksimielisiä tehdyistä päätöksistä. Joskus voi kuitenkin tulla vastaan vaikeita ja herkkiä kysymyksiä, joissa näkemykset eroavat. Meillä voi olla eri mielipiteitä, mutta meillä on kyky käydä kunnioittavaa keskustelua ja etsiä ratkaisuja yhdessä – vaikka emme aina päätyisikään täysin samaan lopputulokseen. Toistemme mielipiteiden kunnioittaminen ja yhteisen hyvän edistäminen on kuntamme vahvuutena.

Tämä kunnioitus ei näy vain poliittisissa keskusteluissa – se näkyy myös arjen vuorovaikutuksessa kansalaisina. Minulle on tärkeää, että jat-

kamme sellaisen kulttuurin rakentamista, jossa olemme yhdessä ylpeitä kunnasta ja autamme toisiamme kasvamaan ja kehittymään. Uskon vahvasti, että yhteistyöllä ja kuuntelemalla toistemme tarpeita voimme jatkaa Luodon kehittämistä turvallisiksi ja viihtyisäiksi paikaksi kaikille sukupolville.

Päättäneellä valtuustokaudella olemme nähneet myönteisiä muutoksia kunnassa, ja toivon, että voimme jatkaa samalla tiellä. Tavoitteenamme on, että Luoto on paikka, jossa sekä nuoret että vanhat tuntevat olonsa turvallisiksi ja tervetulleiksi – paikka, jossa vaalimme yhteisiä arvoja ja sitä, mikä meitä yhdistää yhteisönä.

Samalla kun uusi valtuustokausi alkaa, päättyy myös yksi luku pitkäaikaisen ja arvostetun kunnanjohtajamme Gun Kapténin uralla hänen

jäädessään eläkkeelle. Haluan esittää lämpimät kiitokset Gunille hänen monista vuosistaan omistautuneena työssään Luodon parhaaksi. Toivotamme hänelle kaikkea hyvää tulevaan. Samalla toivotamme uuden kunnanjohtajamme Marcus Henricsonin lämpimästi tervetulleeksi tärkeään tehtäväänsä. Odotamme jatkossakin vakaata johtajuutta kunnassamme.

Yhdessä otamme seuraavan askeleen Luodon hyväksi, ja odotan innolla tulevaa valtuustokautta. Kiitos luottamuksestanne – jatketaan työtä entistä paremman Luodon puolesta.

Andreas Hjulfors

Valtuuston puheenjohtaja

Larsmos medborgarbudget 2025

Det har blivit allt vanligare att kommuner och städer tar i bruk deltagande budgetering, dvs. en medborgarbudget. Vad är då en medborgarbudget? Jo, det är ett sätt för invånare att vara med och bestämma hur en del av kommunens pengar ska användas. På så sätt förstärks demokratin och invånarna kan vara mer delaktiga i beslutsfattandet.

Att ta fram en medborgarbudget är en process där kommunen bestämmer en summa pengar och invånarna får ge förslag på projekt eller idéer som den används till. Försla-

gen granskas och kostnadsberäknas enligt fastställda kriterier. Invånarna röstar sedan på de förslag de tycker är bäst. Det förslag som får flest röster genomförs.

Också i Larsmo har man i år för första gången kunnat föreslå och rösta om en medborgarbudget. Kommunfullmäktige beslöt år 2024 att en summa på 10 000 euro ska intas i budgeten för 2025.

I Larsmo startade processen i februari då invånare bosatta i Larsmo och fritidsboende kunde lämna in förslag på hur medborgarbudgeten ska förverkligas. Under februari inlämnades totalt 82 förslag.

De idéer och förslag som lämnas in ska följa vissa krite-

rier. I Larsmo var kriterierna att förslaget ska främja invånarnas välbefinnande, att kommunen äger ett lämpligt markområde för ändamålet, att förslaget inte medför orimliga driftskostnader, att det finns personalsressurser för eventuell skötsel, att förslaget inte strider mot lag eller kommunens befogenheter och planer och att förslaget kan förverkligas under det pågående året.

Baserat på kriterierna valdes fem förslag ut till omröstningsfasen, som pågick under ett par veckors tid i början av april. Fast bosatta kommuninvånare och fritidsboende som fyllt 13 år kunde rösta en gång. Under omröstningen lämnades sammanlagt 305 röster in. Alla för-

slag fick röster, men flest röster fick förslaget "Nya bord och bänkar till simstränderna" med 43,3 % av rösterna (132 röster).

Antalet röster för alla fem förslag som deltog i omröstningen:

- Nya bord och bänkar till simstränderna = 43,3 % av rösterna (132 röster)
- Rekreationsplats med utsikt vid vatten, en inramning av det vackraste Larsmo har att erbjuda (dvs. en Larsmo-skylt på en vacker plats att fotografera sig vid för t.ex. sociala medier) = 21,6 % av rösterna (66 röster)
- Förnyande av lekredskap vid äventyrsparken i Idrottsparken = 19,0 % av rösterna (58 röster)
- Elcyklar att hyra/låna = 8,2 %

av rösterna (25 röster)

• Ny grillplats till Köpmanholmen = 7,9 % av rösterna (24 röster)

Så nu kan vi konstatera att vi har ett resultat! År 2025 går medborgarbudgeten till nya bord och bänkar vid kommunens simstränder. Detta är ett mycket bra förslag som uppfyller de fastslagna kriterierna och som omfattar alla kommundelar. Omröstningsresultatet fastställs av kommunstyrelsen i maj och projektet förverkligas år 2025 till en kostnad av maximalt 10 000 euro.

Om ditt förslag inte gick vidare i år har du en ny chans nästa år. Då föreslår och röstar vi igen om en ny medborgarbudget!

Maria Peltomaa

Bokslut 2024

I januari 2024 togs tillbyggnaden av kommundaghemmet i bruk och Larsmo kommun fick ett nytt "ansikte" utåt. I början av augusti togs Storströmmens daghem i bruk och Larsmo kommuns småbarnspedagogik fick nya ändamålsenliga utrymmen. Under 2024 uppgick kommunens investeringsutgifter till 3,9 miljoner euro. Den största investeringen var färdigställandet av Storströmmens daghem med 1,8 miljoner. Övriga investeringar var inledandet av Cronhjelskolan tillbyggnad med 0,39 miljoner euro och inledandet av bygget av ungdomsgården med 0,33 miljoner euro. Kommunen gjorde också satsningar i skidspår och utegym. Under året renoverades också delvis fastigheten Sandlunden och fastigheten överfördes i slutet av året till Rönnliden Invest Ab, för att i god tid uppfylla kravet på att fastigheter där verksamhet inom social- och hälsovård och räddningsväsende anordnas ska bolagiseras.

Resultatet för 2024 blev bättre än budgeterat, då bokslutet uppvisar ett överskott på 0,47 miljoner euro jämfört med ändrad budget -0,55 miljoner euro.

Verksamhetskostnaderna ökade med totalt 3,23 % jämfört med året innan och uppgick till 21,93 miljoner euro.

Kommunens verksamhetskostnader innehåller 14,1 miljoner euro i personalkostnader. Personalkostnaderna var 64,3 % av kommunens totala verksamhetskostnader (2023 var de 63,6 %). Personalkostnaderna ökade med 4,4 %.

Köptjänsterna uppgick till 4,0 miljoner euro. De ökade med 4,7 % och var 2024 18,3 % av de totala verksamhetskostnaderna (18 % år 2023). Material och förnödenheter uppgick till 2,0 miljoner euro och var 9,3 % av de totala verksamhetskostnaderna (10,6 % år 2023), understöd 1,3 miljoner euro och 6 % (6 % år 2023) och övriga verksamhetskostnader 1,8 miljoner euro och 2,1 % (1,7 % år 2023).

Verksamhetskostnaderna ökade med 37,3 % och uppgick till 4,1 miljoner euro. Överföringen av Sandlundens fastighet till Rönnliden Invest till gängse värde resulterade i en bokföringsmässig överlåtelsevinst. Detta är en transaktion av engångskaraktär. I övrigt låg verksamhetskostnaderna 2024 på samma nivå som året innan, dvs. totalt 2,9 miljoner.

Kommunalskatteprocenten ökade från 7,36 % år 2023 till 8,3 % år 2024. De totala skatteinkomsterna uppgick till 11,5 miljoner euro. De ökade med 1,2 miljoner från 10,3 miljoner, dvs. de ökade med 11,4 %. Kommunens andra stora inkomstkälla, statsandelarna, uppgick till 10,27 miljoner euro. De ökade med 0,4 miljoner från 9,9 miljoner euro, dvs. de ökade med 3,57 %.

Avskrivningarna ökade från 1,4 till 1,6 miljoner eftersom byggnader, såsom tillbyggnaden av kommundaghemmet och Storströmmens daghem, togs i bruk under 2024.

Länestocken ökade till 34,3 miljoner (5 829 euro/invånare). Dotterbolagens andel av länen var 4,55 miljoner euro (774 euro/invånare). Marknadsvärdet på kommunens placeringar var vid årsskiftet 13,2 miljoner euro (2 217 euro/invånare).

Kommunkoncernens överskott för räkenskapsperioden blev totalt 0,28 miljoner euro. Kommunkoncernens länestock uppgick till 55,5 miljoner euro (9 424 euro/invånare).

Maria Palm

Tilinpäätös 2024

Kunnantalons laajennusosa otettiin käyttöön tammikuussa 2024 ja Luodon kunta sai näin ollen uudet "kasvot" ulospäin. Elokuun alussa otettiin käyttöön Storströmmenin päiväkotit, ja Luodon kunnan varhaiskasvatus sai uudet tarkoituksenmukaiset tilat. Vuonna 2024 kunnan investointimenot olivat 3,9 miljoonaa euroa. Suurin investointi oli Storströmmenin päiväkotit, joka maksoi 1,8 miljoonaa euroa. Muita investointeja olivat Cronhjelskolan laajennuksen käynnistäminen, joka maksoi 0,39 miljoonaa euroa, ja nuorisotalon rakentamisen käynnistäminen, joka maksoi 0,33 miljoonaa euroa. Kunta on myös panostanut hiihtolatujen ja ulkokuntosalien kehittämiseen. Vuoden aikana kunnostettiin osittain myös Sandlundenin kiinteistö, joka siirrettiin vuoden lopussa Rönnliden Invest Ab:lle, jotta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämisvaatimus täytettäisiin ajoissa.

Vuoden 2024 tulos oli budjetoitua parempi, sillä tilinpäätös osoittaa 0,47 miljoonan euron ylijäämää verrattuna muutettuun budjettiin, joka oli -0,55 miljoonaa euroa.

Toimintakulut kasvoivat yhteensä 3,23 % edellisvuoden verrattuna ja olivat 21,93 miljoonaa euroa.

Kunnan toimintakuluihin sisältyy 14,1 miljoonaa euroa henkilöstökuluja. Henkilöstökulut olivat 64,3 % kunnan kokonaistoimintakuluista (vuonna 2023 ne olivat 63,6 %). Henkilöstökulut kasvoivat 4,4 %.

Ostopalvelut olivat 4,0 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat 4,7 % ja olivat vuonna 2024 18,3 % kokonaistoimintakuluista (18 % vuonna 2023). Materiaalien ja tarvikkeiden osuus oli 2,0 miljoonaa euroa ja niiden osuus oli 9,3 % kokonaistoimintakuluista (10,6 % vuonna 2023), avustukset 1,3 miljoonaa euroa ja 6 % (6 % vuonna 2023) ja muut toimintakulut 1,8 miljoonaa euroa ja 2,1 % (1,7 % vuonna 2023).

Toimintatuotot kasvoivat 37,3 % ja olivat 4,1 miljoonaa euroa. Sandlundenin kiinteistön siirto Rönnliden Investille käypään arvoon johti kirjanpidolliseen luovutusvoittoon. Tämä on kertaluonteinen tapahtuma. Muutoin toimintatuotot olivat vuonna 2024 samalla tasolla kuin edellisvuonna, eli yhteensä 2,9 miljoonaa.

Kunnallisveroprosentti nousi 7,36 %:sta vuonna 2023 8,3 %:iin vuonna 2024. Kokonaisverotulot olivat 11,5 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat 1,2 miljoonaa 10,3 miljoonasta, eli ne kasvoivat 11,4 %. Kunnan toinen suuri tulonlähde, valtionosuudet, olivat 10,27 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat 0,4 miljoonaa 9,9 miljoonasta eurosta, eli ne kasvoivat 3,57 %.

Poistot kasvoivat 1,4 miljoonasta 1,6 miljoonaan, koska rakennukset, kuten kunnantalons laajennus ja Storströmmenin päiväkotit, otettiin käyttöön vuonna 2024.

Lainakanta kasvoi 34,3 miljoonaan (5 829 euroa/asukas). Tytäryhtiöiden osuus lainoista oli 4,55 miljoonaa euroa (774 euroa/asukas). Kunnan sijoitusten markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 13,2 miljoonaa euroa (2 217 euroa/asukas).

Kuntakonsernin ylijäämä tilikaudelta oli yhteensä 0,28 miljoonaa euroa. Kuntakonsernin lainakanta oli 55,5 miljoonaa euroa (9 424 euroa/asukas).

Maria Palm

Luodon asukasbudjetti 2025

Osallistuvan budjetoinnin eli asukasbudjetin käyttöönotto kunnissa ja kaupungeissa on yleistynyt. Mitä sitten tarkoitetaan asukasbudjetilla? Se on tapa, jolla asukkaat voivat olla mukana päättämässä, miten osa kunnan rahoista käytetään. Näin demokratia vahvistuu ja asukkaat voivat osallistua päätöksentekoon.

Asukasbudjetin laatiminen on prosessi, jossa kunta päättää rahassumman, ja asukkaat voivat jättää ehdotuksia projekteista tai ideoista. Ehdotukset tarkistetaan ja kustannusarvioidaan ennalta määriteltyjen kriteerien mukaan. Asukkaat äänestävät

parhaiksi katsomistaan ehdotuksista. Eniten ääniä saaneet ehdotukset toteutetaan.

Myös Luodossa on tänä vuonna ensimmäistä kertaa voitu ehdottaa ja äänestää asukasbudjetista. Kunnanvaltuusto päätti vuonna 2024, että vuoden 2025 budjettiin sisällytetään 10 000 euroa tähän tarkoitukseen.

Luodossa prosessi alkoi helmikuussa, jolloin kunnassa asuvilla ja vapaa-ajan asukkailla oli mahdollisuus ehdottaa ja ideoida, miten asukasbudjetti toteutetaan. Helmikuun aikana jätettiin yhteensä 82 ehdotusta.

Jätettyjen ideoiden ja ehdotusten tulee noudattaa tiettyjä kriteerejä. Luodossa kriteerit olivat, että ehdotus edistää asukkaiden hyvinvointia, kun-

nalla on tarkoitukseen sopiva maa-alue, ehdotus ei aiheuta kohtuuttomia käyttökustannuksia, ehdotuksen hoitamiseen on henkilöstöresursseja, ehdotus ei ole ristiriidassa lain tai kunnan toimivallan ja suunnitelmien kanssa ja ehdotus voidaan toteuttaa kuluvan vuoden aikana.

Kriteerien perusteella valittiin 5 ehdotusta jatkoon äänestysvaiheeseen. Äänestysvaihe toteutettiin muutaman viikon ajan huhtikuun alussa. 13 vuotta täyttäneet vakituisesti kunnassa asuvat asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat saivat äänestää kerran. Äänestyksen aikana jätettiin yhteensä 305 ääntä. Kaikki ehdotukset saivat ääniä, mutta eniten ääniä sai ehdotus "Uudet pöydät ja pen-

kit uimarannoille", eli 43,3 % äänistä (132 ääntä).

Kaikkien viiden äänestykseen mukana olleiden ehdotusten äänimäärät olivat seuraavat:

- Uudet pöydät ja penkit uimarannoille = 43,3 % äänistä (132 ääntä)
- Virkistyspaikka näköalalla veden äärellä, Luodon kauneimman paikan kehystäminen (eli Luoto-kyllä kauniilla paikalla, jossa voi ottaa kuvia esimerkiksi sosiaaliseen mediaan) = 21,6 % äänistä (66 ääntä)
- Seikkailupuiston leikkivälineiden uusiminen Urheilupuistossa = 19,0 % äänistä (58 ääntä)
- Sähköpyörät vuokrattavaksi/lainattavaksi = 8,2 % äänistä (25 ääntä)
- Uusi grillipaikka Köpmanhol-

menille = 7,9 % äänistä (24 ääntä)

Voimme siis todeta, että äänestystulos on seuraava: vuonna 2025 asukasbudjetti menee uusien pöytien ja penkkien hankintaan kunnan uimarannoille. Erittäin hyvä ehdotus, joka täyttää asetetut kriteerit ja joka käsittää kaikki kunnan osat. Äänestystulos vahvistetaan kunnanhallituksessa toukokuussa, ja projekti toteutetaan vuonna 2025 enintään 10 000 euron kustannuksella.

Jos ehdotuksesi ei mennyt läpi tällä kertaa niin sinulla on uusi mahdollisuus ensi vuonna. Silloin ehdotamme ja äänestämme jälleen uudesta asukasbudjetista!

Maria Peltomaa

Gun Kapténs blir pensionär

Larsmo kommuns mångåriga kommundirektör Gun Kapténs sista dag som kommundirektör inföll den 31 maj 2025. Under hennes tid som kommundirektör har mycket förändrats i Larsmo, och kommunen ser idag ganska annorlunda ut jämfört med 1987 när hon tillträdde.

Gun var anställd som kommunsekreterare när tjänsten som kommundirektör blev ledig efter Jan-Erik Frostdahl. Det var inte självklart att hon skulle söka, men efter att ha funderat ett tag gjorde hon det och blev vald. Vid 29 års ålder blev hon en av de yngsta kommundirektörerna i Finland, och dessutom var det ovanligt med kvinnliga kommundirektörer vid den tiden. Kommunfullmäktiges modiga val visade sig vara mycket lyckat!

Under Guns första tid som kommundirektör kämpade Larsmo kommun med ekonomin och hade svårt att få lån för sina investeringar. Även en bit in på 1990-talet fortsatte de ekonomiska utmaningarna,

vilket ledde till flera sparpaket. På den tiden skötte kommunen åldringsvården och hemservicen, medan hälsovården hanterades via en samkommun. I början av 1990-talet förnyades

markplaneringslagstiftningen, och Larsmo var bland de första att göra delgeneralplaner för byarna, vilket resulterade i bra tomter för invånarna. Planläggning har varit ett av Guns spe-

cialintressen, och hon har alltid betonat vikten av att ha ekonomin i ordning. "Det finns bara en kassa" har varit ett av hennes ledord.

Ansvarsområdet för kommundirektören var bredare i början, men volymerna var mindre. Gun har trivts med sitt arbete och känt stöd från Larsmoborna. Som kommundirektör måste man veta vad man vill och vad som är bäst för kommunen. Arbetet slutar inte när man stänger dörren till kontoret; det är ett 24/7-jobb. Arbetsverktygen har förändrats över åren, från att försöka nå personer per telefon till att använda e-post och digitala möten och nätverk. Personliga möten och förhandlingar är dock fortfarande viktiga.

Gun har särskilt uppskattat att vara med och förverkliga Larsmo idrottspark och allt som finns där. Att arbeta för Larsmo tillsammans med kommunens anställda har varit mycket givande och tillfredsställande. I början, när personalstyrkan var mindre, kände hon alla vid

namn, men tyvärr är det inte längre så. Utbytet med Larsmo kommuns vänorter var också givande under den period det var aktivt, men idag finns inget egentligt vänortsutbyte på grund av kommunsammanslagningar och minskat intresse.

Från den 1 juni ser Gun fram emot att tillbringa mer tid på sin sommarstuga, resa och ha mer tid för motion och friluftsliv. Hon kanske deltar i någon kurs, något som de många kvällsmötena hittills har satt stopp för. Men även i fortsättningen kommer hon att ha kvar en hel del uppdrag. Hon fortsätter en tid som VD för Rönniliden Invest Ab, har nyligen blivit invald för en ny period i Österbottens välfärdsområdes fullmäktige och fortsätter en period till i Larsmo-Öjasjöns regleringsbolag.

Tusen tack, Gun, för dina år och ditt arbete för Larsmo kommuns utveckling!

Annette Kortell-Svenfors

Gun Kapténs jää eläkkeelle

Luodon kunnan pitkäaikainen kunnanjohtaja ja Gun Kapténs viettää viimeisen työpäivänsä kunnanjohtajana 31. toukokuuta 2025. Hänen aikaan kunnanjohtajana Luoto on muuttunut paljon, ja kunta näyttää nykyään melko erilaiselta verrattuna vuoteen 1987, jolloin hän aloitti tehtävässään.

Gun työskenteli kunnansihteerinä, kun kunnanjohtajan paikka vapautui Jan-Erik Frostdahlin jälkeen. Ei ollut itsetään selvää, että hän hakis tehtävää, mutta harkittuaan asiaa hän päätti hakea – ja tuli valituksi. Vain 29-vuotiaana hänestä tuli yksi Suomen nuorimmista kunnanjohtajista, ja

lisäksi naiskunnanjohtajat olivat tuohon aikaan harvinaisia. Kunnanvaltuuston rohkea valinta osoittautui erittäin onnistuneeksi!

Gunin ensimmäisinä vuosina kunnanjohtajana Luodon kunnalla oli taloudellisia vaikeuksia, ja investointeihin oli vaikea saada lainaa. Taloudelliset haasteet jatkuivat vielä 1990-luvun puolelle, mikä johti useisiin säästöpaketteihin. Tuohon aikaan kunta vastasi vanhustenhoidosta ja kotipalveluista, kun taas terveydenhuolto hoidettiin kuntayhtymän kautta. 1990-luvun alussa maankäytölainsäädäntö uudistui, ja Luodon oli ensimmäisten joukossa laatimassa osayleiskaavoja kylille, joka mahdollisti asukkaille

hyviä tontteja. Kaavoitus on ollut yksi Gunin erityiskiinnostuksen kohteista, ja hän on aina korostanut talouden tasapainon merkitystä. "On vain yksi kassa" on ollut yksi hänen johtolauseistaan.

Kunnanjohtajan vastuualue oli aluksi laajempi, mutta volyymit pienempiä. Gun on viihtynyt työssään ja kokenut saavansa tukea luotolaisilta. Kunnanjohtajan on tiedettävä, mitä haluaa ja mikä on parasta kunnalle. Työ ei lopu, kun toimiston ovi sulkeutuu – se on 24/7-töitä. Työvälineet ovat muuttuneet vuosien varrella: puhelimitse tavoittelusta on siirrytty sähköpostiin, digitaalisiin kokouksiin ja verkostoihin. Henkilökohtaiset tapaamiset ja neu-

vottelut ovat kuitenkin yhä tärkeitä.

Gun on erityisesti arvostanut mahdollisuutta olla mukana toteuttamassa Luodon urheilupuistoa ja kaikkea siihen liittyvää. Työskentely Luodon hyväksi kunnan työntekijöiden kanssa on ollut erittäin antoisaa ja palkitsevaa. Alussa, kun henkilöstöä oli vähemmän, hän tuns kaikki nimeltä, mutta valitettavasti näin ei enää ole. Kokemusten vaihto ystävyyskuntien välillä oli myös antoisaa aktiivisena aikana, mutta nykyään varsinaista ystävyyskuntatoimintaa ei ole kuntaliitosten ja vähentyneen kiinnostuksen vuoksi.

Kesäkuuta alkaen Gun odottaa viettävänsä enemmän aikaa

kesämökkillään, matkustavansa ja saavansa enemmän aikaa liikuntaan ja ulkoiluun. Hän saattaa osallistua jollekin kurssille – jotain, mitä lukuisat iltakokoukset ovat aiemmin estäneet. Hänellä on kuitenkin edelleen useita luottamustehtäviä. Hän jatkaa vielä jonkin aikaa Rönniliden Invest Oy:n toimitusjohtajana, on hiljattain valittu uudelle kaudelle Pohjanmaan hyvinvointialueen valtuustoon ja jatkaa vielä yhden kauden Luodon-Öjanjärven säännöstely-yhtiössä.

Lämmin kiitos, Gun, vuositasi ja työstäsi Luodon kunnan kehittämisen hyväksi!

Annette Kortell-Svenfors

Verksamheten är i full gång i nya ungdomsgården

Under ett drygt halvår har en del av idrottsparkens parkering varit en byggarbetsplats då den nya ungdomsgården har tagit form mellan rinken och parkeringen.

I början av april var den 250 kvadratmeter stora byggnaden

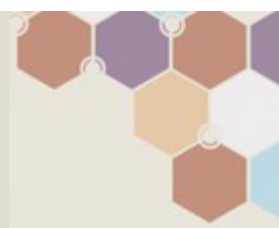
klar och verksamheten kunde inledas. Ungdomsgården hyser i första hand vår ungdomsverksamhet för ungdomar i alla åldrar, men det finns också andra verksamhetsmöjligheter i utrymmet. Tanken är att ungdomsgården kan användas för ungdoms-, fritids-, kultur- och

kursverksamhet. Utrymmet kan inte bokas av privatpersoner men föreningar och grupper med verksamhet som är lämplig för utrymmet kan kontakta kommunen för att boka ungdomsgården.

Redan nu har det ordnats konstklubb, kurser, eftermiddagsklubb för åk 5–6 och ungdomsverksamhet kvällstid för åk 7 och äldre i ungdomsgården, och det visar mångsidigheten i utrymmet. Användarna har varit nöjda att få så ändamålsenliga utrymmen och det är vi förstas glada för. Att en kommun bygger en helt ny ung-

domsgård är nog unikt i Finland, och det är ett led i kommunens satsning på barn och unga. Onsdagen den 14 maj invigdes ungdomsgården officiellt och samtidigt ordnades öppet hus för allmänheten.

Caroline Smedberg

Sysselsättningstjänster Työllisyyspalvelut

Sysselsättnings-tjänsterne överfördes till kommunerna 1.1.2025 och de statliga arbets- och näringsbyråerna, dvs. AN-byråerna, lades ner.

Sysselsättningstjänsterne blev en del av varje kommuns basservice, på samma sätt som till exempel utbildning och samhällsbyggande.

Jakobstadsregionens sysselsättningstjänster

Jakobstadsregionens sysselsättningstjänster betjänar in-

vånare och företag i Kronoby, Larsmo, Pedersöre och Jakobstad.

Sysselsättningstjänsterne erbjuder arbetssökande råd och handledning i att söka jobb och utveckla sin kompetens samt stöder företagen i ärenden som anknyter till sysselsättning.

Verksamhetspunkten finns på adressen Kanalesplanaden 1, 68600 Jakobstad.

Lobbytjänster

(utan tidsbokning)

Tis-tors kl. 9-12 och kl. 13-15

Adress: Kanalesplanaden 1, Jakobstad 68600

Telefonservice för personer

Vardagar kl. 9-12 och 13-15

Tel. 010 7319 100

Du kan också kontakta oss via e-post: sysselsattningstjanster@jakobstad.fi

Företagstjänster

Paula Rudnäs, 044 7851 927

företagsrådgivning, arbetsförmedlingstjänster, internationell rekrytering, EURES

Robin Ahlfors, 044 7851 910
företagsrådgivning, arbetsförmedlingstjänster, internationell rekrytering, startpeng, EURES

Rose-Marie Lillmangs,

044 7851 919

företagsrådgivning, gemensam anskaffning av utbildning, omställningsskydd

Jobbmarknaden

För att kunna söka arbete eller rekrytera arbetstagare ska du logga in på jobbmarknad.fi, som fungerar som en mötesplats för jobb och jobbsökande.

På Jobbmarknaden hittar du information om arbetslivet, tjänster och lediga jobb. När du loggar in på Jobbmarknaden kan du till exempel skapa en jobbsökarprofil eller en platsannons. På Jobbmarknaden hittar du också utförliga anvisningar om hur du kan sköta dina ärenden.

Mer information och vägledning om jobbsökning eller rekrytering får du från Jakobstadsregionens sysselsättningstjänster och Jobbmarknaden.

Työllisyyspalvelut siirtyivät kunnille 1.1.2025 ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot, eli TE-toimistot, lakkautettiin. Työllisyyspalvelut tulivat osaksi jokaisen kunnan peruspalveluja, samalla tavalla kuin esimerkiksi koulutus ja yhdyskuntasuunnittelu.

Pietarsaaren seudun työllisyyspalvelut

Pietarsaaren seudun työllisyyspalvelut palvelevat

Kruunupyyn, Luodon, Pedersören ja Pietarsaaren asukkaita ja yrityksiä.

Työllisyyspalvelut tarjoavat työnhakijoille neuvontaa ja ohjausta työhaussa ja osaamisen kehittämisessä sekä tukevat yrityksiä työelämänsä liittyvissä asioissa.

Toimipiste sijaitsee osoitteessa Kanavapuistikko 1, 68600 Pietarsaari.

Aulapalvelut

(ilman ajanvarausta)

Ti-to klo 9-12 ja klo 13-15

Osoite: Kanavapuisstikko 1, 68600 Pietarsaari

Puhelinpalvelu henkilöasiakaille

Arkipäivisin klo 9-12 ja 13-15

Puh. 010 7319 100

Voit myös ottaa yhteyttä sähköpostitse: tyollisyyspalvelut@pietarsaari.fi

Yrityspalvelut

Paula Rudnäs, 044 7851 927

yritysneuvonta, työvälityspalvelut, kansainvälinen rekrytointi, EURES

Robin Ahlfors, 044 7851 910

yritysneuvonta, työvälityspalvelut, kansainvälinen rekrytointi, starttiraha, EURES

Rose-Marie Lillmangs, 044 7851 919

yritysneuvonta, yhteishankintakoulutukset, muutosturva

Työmarkkinat

Lisätietoja ja ohjausta työhausta tai rekrytoinnista saat Pietarsaaren seudun työllisyyspalveluista ja Työmarkkinoilta.

Töitä tai työntekijöitä hakiessasi sinun tulee kirjautua työmarkkinatori.fi-sivustolle, joka toimii töiden ja työntekijöiden kohtaamispaikkana. Työmarkkinoilta löydät tietoa työelämästä, palveluista ja avoimista työpaikoista. Kun kirjaudut Työmarkkinatorille, pääset luomaan esimerkiksi työnhakuprofiilin tai työpaikkailmoituksen. Työmarkkinoilta löydät myös yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten voit hoitaa asioitasi.

Lisätietoja ja ohjausta työhakuun tai työntekijöiden rekrytointiin saat Pietarsaaren seudun työllisyyspalvelusta sekä Työmarkkinatorilta.

folkhälsan

Sommaren närmar sig och med den Folkhälsans simskolor. Det ordnas också i år sju olika simskolor runt om på våra stränder med start efter midsommar.

Våra välutbildade simlärare och lekledare ansvarar för att simundervisningen är högklassig både vad gäller innehåll och säkerhet. Skojiga lekar både på stranden och i vattnet varvas med simteknik, dykning och livräddning. De yngsta barnen bör fylla 6 år under det här året och al-

la barn är försäkrade via Folkhälsan.

De första grupperna, Svennasminne 1 och Fagnäs, startar 23.6. Assarskär 1 och Sonamo startar 7.7 och Assarskär 2, Kackur och Svennasminne 2 startar 21.7.

Varje simskola består av lilla gruppen (sjöstjärnan) och stora gruppen (sälén) och pågår i två veckor. Deltagaravgiften är 30 € och om den ena föräldern är medlem i Folkhälsan blir avgiften 20 €. Ett simmarke ingår i avgiften, men om barnet tar flera märken till-

kommer avgifter för dem. Ta med egen matsäck!

På vår hemsida folkhalsan.fi/larsmo finns anmälningsskyltar och mera information.

Vi hoppas på en solig och algfri sommar!

Folkhälsans viktigaste verksamhet är simskolorna där omkring 300 barn varje sommar deltar på våra simstränder i alla kommuner. Vi ordnar också kontinuerligt vattengymnastik vid Östanlid, med start i september. Rörelseglädje ordnas vid Sandlundens Åldringscenter och flitiga motionärer promenerar i våra gågrupper varje vecka. Föräldrabarnngymnastiken har blivit en favorit för 3-6-åring-

arna med lekfulla motorikövningar och äventyrsklubben för åk 4-6 utforskar skog och vatten genom lek och äventyr.

Som medlem understöder du vår verksamhet för hälsa och välbefinnande för Larsmo kommuns invånare. Du får också en värdefull prenumeration (fem nummer per år) på tidningen Folkhälsan, som innehåller många intressanta och aktuella artiklar från hela Svenskfinland. Vissa av våra kurser kräver medlemskap för att man ska kunna delta. Barn till en förälder som är medlem får en förmånligare simskoleavgift. Du blir enkelt medlem via vår hemsida.

Flytvästar i olika storlekar

kan hyras av oss under sommarmånaderna via Pias Livs. En SUP-bräda kan också hyras genom att kontakta Marina på tel. 050 3421176.

Aktuell verksamhet och information hittar du genom att följa oss på Facebook: Folkhälsan i Larsmo eller Instagram: [folkhalsanilarsmo](https://www.instagram.com/folkhalsanilarsmo). På vår hemsida www.folkhalsan.fi/larsmo hittar du länkar för anmälningar till aktuella kurser.

Med önskan om en skön sommar!

Styrelsen för Folkhälsan
i Larsmo

Kungörelse av valresultatet - vaalituloksen kuulutus

kommunalvalet 2025 i larsmo kommun - vuoden 2025 kuntavaalit luodon kunnassa

I enlighet med 95 § i vallagen fastställer centralvalnämnden i Larsmo valresultatet vid valet av kommunfullmäktige i Larsmo kommun för perioden 1.6.2025–31.5.2029 enligt följande:
Luodon keskusvaalilautakunta vahvistaa vaalilain 95 §:n mukaisesti Luodon kunnanvaltuuston vaalituloksen kaudelle 1.6.2025–31.5.2029 seuraavasti:

Namn		
Parti	Röstetal	Jämförelse
Nimi	Äänet	Vertausluku
Puolue		
Östman Peter, riksdagsledamot		
KD	263	1670,000
Finholm Sonja, skribent, företagare		
SFP	278	874,000
Sundelin Robin, logistikansvarig		
KD	162	835,000
Hjulfors Andreas, rektor, ped.mag.		
KD	153	556,667
Fagerhed Jan-Anders, DI senior adviser		
SFP	111	437,000
Lassila Sebastian, controller		
KD	104	417,500
Bredbacka Bernhard, pensionerad brandman		
SDP	104	383,000
Grankulla Alf, skiftesledare		
KD	94	334,000
Stenman Carl-Wilhelm, kvalitetsspecialist		
SFP	57	291,333
Byggmästar Ina, lärare inom småbarnspedagogik		
KD	78	278,333
Byggmästar Fredrik, företagare		
KD	62	238,571
Forsman Annika, lärare		
SFP	56	218,500
Östman Ronny, VD, företagare		
KD	51	208,750
Kronqvist Andreas, serviceman, ingenjör		
SDP	74	191,500
Granholm Tony, ingenjör inom produktionsekonomi		
KD	46	185,556
Nynäs Karita, pensionerad agrolog, ekoinspektör		
SFP	55	174,800
Ahlö Sebastian, pol.mag, lärare		
KD	45	167,000
Sundström Jessica, merkonom, socionom		
KD	42	151,818
Påvall Jessica, fysioterapeut		

SFP	48	145,667
Wälivaara Marianne, företagare, ungdomsledare		
KD	38	139,167
Langås-Björkskog Marita, sjukskötare		
KD	38	128,462
Bobacka Sten, företagare, byggmästare		
SDP	42	127,667
Haglund Jan-Ole, driftsmontör, avtalsbrandman		
SFP	44	124,857
Björkskog Johanna, cancersjukskötare		
KD	35	119,286
Englund-Svenlin Madeleine, föräldraledig, pol.mag.		
KD	34	111,333
Käldström Rune, företagare		
SFP	41	109,250
Eklund Simon, företagare, ekonomiansvarig		
KD	34	104,375

Till ersättare valdes följande:		
Varavaltuutetut:		
Kristdemokraterna i Finland (KD)		
Ahlsved Jonas, pastor, teol. doktorand		
KD	32	98,235
Svenfelt Jennie, sjukskötare		
KD	28	92,778
Björkskog Erik, processledare		
KD	26	87,895
Häggbloom Robin, husbyggare		
KD	24	83,500
Sundqvist Vilhelm, ingenjör, utvecklare		
KD	24	79,524
Häggman Jimmy, maskinförare		
KD	23	75,909
Eklund Mats, ingenjör, driftchef		
KD	21	72,609
Enqvist Frank, företagare, MBA		
KD	20	69,583
Björkström Jonas, arbetsledare		
KD	20	66,800
Lindgren Tommy, livsmedelsarbetare		
KD	19	64,231
Mäenpää Karin, head of design		
KD	17	61,852
Törnqvist Anna, kock, föräldraledig		
KD	17	59,643
Snellman Ann-Helen, sjukskötare		
KD	16	57,586
Björkell Annie, tradenom		
KD	16	55,667

Fagerholm Elis, byggnadsarbetare		
KD	16	53,871
Bång Barbro, bokförelse, kanslist		
KD	13	50,606
Svenska folkpartiet i Finland		
Boberg Ida, customer care specialist		
SFP	41	97,111
Clement Niina, sjukskötare		
SFP	33	87,400
Björkskog Anna, personalplanerare, bokförelse		
SFP	31	79,455
Larsson-Lolax Monica, lärare		
SFP	23	72,833
Peltola Andreas, ingenjör		
SFP	15	67,231
Östman Anders, jordbrukare		
SFP	12	62,429
Ray Jan, lantbrukstekniker, pensionär		
SFP	10	58,267
Sandström Anette, pensionär		
SFP	10	54,625

Finlands Socialdemokratiska Parti		
Wikström Hannele, försäljare		
SDP	41	95,750
Liljekvist Tommy, stuvare		
SDP	30	76,600
Vikström Glenn, terrängplanerare		
SDP	20	63,833

Det totala antalet röster i Larsmo var 2 991. Ogiltiga röster sammanlagt 39. Röstningsprocenten för kommunen blev 77,8.
Luodossa annettujen äänien kokonaismäärä oli 2 991. Hylättyjä ääniä yhteensä 39. Kunnan äänestysprosentti oli 77,8.

Besvär över centralvalnämndens beslut kan sökas inom 14 dagar från kungörelset av valresultatet genom skriftligt besvär hos Vasa förvaltningsdomstol.
Keskusvaalilautakunnan päätöksestä voi valittaa 14 päivän kuluessa vaalituloksen julkistamisesta kirjallisella valituksella Vaasan hallinto-oikeuteen.

Larsmo den 17.5.2025 / Luoto 17.5.2025
Centralvalnämnden i Larsmo /
Luodon keskusvaalilautakunta

Eldning på detaljplanerat område

Visste du att det är förbjudet att öppet göra upp bränslen på detaljplanerat område? Enligt de avfallshanteringsföreskrifter som Österbottens avfallsnämnd har fastställt är det endast tillåtet att öppet bränna små mängder torrt ris och torra kvistar och annat ofarligt brännbart avfall från jord- och skogsbruk utanför detaljplanerade områden. Eldningen får inte orsaka rök-, sot-, lukt- eller hälsoproblem för grannarna.
I en fastighets eldstad är det tillåtet att bränna obehandlat träavfall, ris och kvistar. Papper och kartong får endast användas i små mängder när man tändar en eld. Övrigt avfall ska föras till godkänd avfallsmottagning.
Anna Snellman

Larsmo församling sommaren 2025

8.6 kl. 13	Högmässa i Bosund bönehus (obs tid och plats)
15.6 kl. 10	Högmässa, konfirmation grupp 1
15.6 kl. 14	Högmässa, konfirmation grupp 2
23-25.6	Tältläger för juniorer i Fagnäs
26-27.6	Tältläger för miniorer i Fagnäs
5-6.7	Plättkarneval vid prästgårdsstranden
5.7 kl. 19	Missionsmöte vid prästgårdsstranden
6.7 kl. 12	Friluftsgudstjänst vid prästgårdsstranden (obs tid och plats)
2.8 kl. 18	Torgmöte vid Equity
17.8 kl. 18	Välsignelse av ettorna i kyrkan

Sommarungdomssamling i prästgården varje fredag kl. 20 under tiden 23.5-29.8.
Sommarcafé med våfflor vid Holm bönehus torsdagar kl. 13-15 under tiden 3-31.7.

Mer information om evenemangen och övriga sammankomster finns på vår hemsida www.larsmoforsamling.fi.

Arion vulgaris
Foto: Pekka Malinen, CC-BY-NC-4.0

Spansk skogssnigel, mördarsnigeln – En utmaning för Larsmo

Miljövården i Larsmo har de senaste åren fått information om att spansk skogssnigel, även känd som mördarsnigel, förekommer i områden längs med Kackurvägen och Sämsskärvägen. Flera kommuninvånare har tagit kontakt för att informera om sniglars närvaro och vill ha hjälp med bekämpningsarbetet.

Mördarsnigeln ingår i den nationella förteckningen över invasiva främmande arter och kan skada andra arter och den biologiska mångfalden. Den kan också sprida sjukdomar till människor. Den är förbjuden att släppa ut i miljön, importera, transportera, sälja eller överlåta. Fastighetsägare måste vidta rimliga åtgärder för att bekämpa eller begränsa spridningen.

Mördarsnigeln kan bli 7–14 cm lång och lägga upp till 400 ägg. Den har förmågan att befrukta sig själv, vilket gör den svår att bekämpa. Till färgen är den varierande, men kan vara orangefärgad, smutsigt brun eller svart. Andningshålet sitter långt fram på manteln. Den ut-

söndrar även avsevärt mycket mer slem än andra skogssniglar. Den har ett aggressivt beteende och äter både växter, kadaver och andra sniglar. Obs! Förväxla inte mördarsnigeln med inhemska snigelarter!

Att utrota mördarsnigeln är svårt, men det effektivaste sättet är att bekämpa dem på våren innan de hinner lägga ägg. Bekämpningstälkon rekommenderas. Enkla metoder för att bekämpa snigeln är att plocka dem för hand med handskar, klippa av huvudet med sax eller lägga sniglarna i kokande vatten. Döda sniglar bör brännas eller slängas i energiavfallet. Observera att inga levande sniglar får läggas i avfallskärlet!

Andra metoder inkluderar användning av t.ex. järnfosfat, men kom ihåg att kemiska bekämpningsmedel kan vara skadliga för barn, husdjur och andra djur. Sniglarna ska även då plockas upp och brännas eller slängas i energiavfallet. Koppartejp kan användas runt trädgårdsbäddar och krukor, eftersom tejp genererar en elektrisk spänning som kan

avskräcka sniglarna.

Förebyggande åtgärder är också viktiga. Håll gräsmattan låg och vårdad, så att sniglarna inte kan söka skydd mot torra. Bränn löv- och rishögar för att förstöra övervintringsplatser och undvik öppna komposter som kan bli tillhåll och mat för sniglarna.

Sprid inte arten! Jordmaterial, lövhögar, komposter eller växter får inte flyttas från områden där mördarsnigeln förekommer.

Miljövården ber kommuninvånare att fortsätta hjälpa till med kartläggningen av mördarsnigeln. Noteringar kan läggas in i Larsmo-appen under kategorin "Invasiva arter" via fliken "Tjänster" och "Virhi". Miljövården tar även emot uppgifterna via mejl på adressen invasiva.arter@larsmo.fi.

Larsmo kommun erbjuder ersättning för föreningstälkon för bekämpning av invasiva arter i utvalda områden. Platserna är begränsade. Kontakta miljövården för mer information.

Anna Snellman

Espanjansiruetana, tappajaetana – Haaste Luodolle

Luodon ympäristönsuojelu on viime vuosina saanut tietoa myös tappajaetanana tunnetun espanjansiruetanan esiintymisestä Kackurintien ja Sämsskärväen alueilla. Useat kuntalaiset ovat ottaneet yhteyttä ilmoittaakseen etanoiden läsnäolosta ja pyytäneet apua torjuntatyöhön.

Kansalliseen vieraslajiluetteloon kuuluva tappajaetana voi vahingoittaa muita lajeja ja biologista monimuotoisuutta. Se voi myös levittää tauteja ihmisille. Sen päästäminen ympäristöön, maahan tuominen, kuljettaminen, myyminen tai luovuttaminen on kiellettyä. Kiinteistönomistajien on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin torjuakseen tai rajoittaakseen sen leviämistä.

Tappajaetana voi kasvaa 7–14 cm pituiseksi ja munia jopa 400 munaa. Se pystyy hedelmöittämään itse itsensä, mikä tekee siitä vaikean torjuttavan. Sen väri vaihtelee, mutta se voi olla oranssinpunaruskea, likaisen ruskea tai musta. Hengitysaukko sijaitsee pitkällä etanan kilvessä. Se erittää huomattavasti enemmän limaa kuin muut metsäetanat. Sillä on aggressiivinen syömiskäyttäytyminen ja se syö sekä kasveja, raatoja että muita etanoita. HUOM! Älä sekoita tappajaetanaa kotimaisiin etanajajihin!

Tappajaetanahan hävittäminen on vaikeaa, mutta tehokkain tapa on torjua niitä keväällä ennen kuin ne ehtivät munia. Torjuntatalkoot ovat suositeltavia. Yksinkertaisia tapoja torjua etanoita ovat niiden kerääminen käsin hansikkailla, pään katkaiseminen saksilla tai etanoiden

laittaminen kiehuvaan veteen. Kuolleet etanat tulisi polttaa tai heittää energiajätteeseen. Huomioi, että eläviä etanoita ei saa laittaa jäteastiaan!

Muita menetelmiä ovat esimerkiksi rautafosfaatin käyttö, mutta muista, että kemialliset torjunta-aineet voivat olla haitallisia lapsille, lemmikeille ja muille eläimille. Etanat tulee myös silloin kerätä ja polttaa tai heittää energiajätteeseen. Kupariteippiä voidaan käyttää puutarhapenkien ja ruukkujen ympärillä, sillä teippi tuottaa sähköjännitteen, joka voi karkottaa etanoita.

Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat myös tärkeitä. Pidä nurmikko matalana ja hoidettuna, jotta etanat eivät voi suojautua kuivuudelta. Polta lehti- ja risukasat tuhotaksesi talvehtimispaikat ja vältä avoimia komposteja, jotka voivat toimia etanoiden suojapaikkoina ja ravinnonlähteinä.

Älä levitä lajia! Maan, lehtikasojen, kompostien tai kasvien siirtäminen alueilta, joilla tappajaetana esiintyy, on kiellettyä.

Ympäristönsuojelu pyytää kuntalaisia jatkamaan tappajaetanahan kartoitustyötä. Huomioita voi lisätä Luoto-sovellukseen "Haitalliset vieraslajit" -kategorian alla "Palvelut" ja "Virhi" -välilehtien kautta. Ympäristönsuojelu ottaa vastaan tietoja myös sähköpostitse: invasiva.arter@larsmo.fi.

Luodon kunta tarjoaa korvauksia yhdistystalkoista vieraslajien torjuntaan valituilla alueilla. Paikat ovat rajalliset. Ota yhteyttä ympäristönsuojeluun saadaksesi lisätietoja.

Anna Snellman

Investeringsprojekt 2025

Cronhjelmiskolans tillbyggnad på 489 kvadratmeter är under byggnation. Tillbyggnaden följer tidsplanen och färdigställs under 2025, med planerad användning från vårterminen 2026.

Ungdomsgården har börjat användas och är mycket uppskattad av ungdomarna. Under våren kommer cykelställningar att monteras och planteringar samt asfaltering att färdigställas.

Servicehuset som byggs i anslutning till konstgräsplanen kommer att färdigställas under hösten. Byggnaden blir 240 kvadratmeter och kommer att innehålla omklädningsrum, toaletter, utrymme för domare samt en aula med kök för serveringsmöjligheter.

I Bosund byggs en gång- och cykel-

väg längs Byvägen, vilken kommer att färdigställas i juni. I anslutning till Ekorsks nya avfallsstation på Gammelhagen byggs nya vägar.

Fagnäs gång- och cykelväg, som sträcker sig från Hannulavägen till Söderholmsvägen, kommer att upphandlas på försommaren och byggstarten är planerad till hösten. Projektet beräknas vara färdigt under sommaren 2026.

Vid Risö skola byggs tillfälliga moduler för att få två extra klassrum. Dessutom kommer taket på den befintliga skolan att renoveras under sommaren.

Storströmmens parkområde och ett parkområde i Vikarholmen på Vetegränden kommer att byggas under sommaren.

Mikael Sundqvist

Investointihankkeet 2025

Cronhjelmiskolain 489 neliömetrin suuruinen laajennustyö on käynnissä. Työt etenevät aikataulun mukaisesti ja valmistuvat vuoden 2025 aikana. Laajennus otetaan käyttöön kevätlukukaudesta 2026 alkaen.

Nuorisotalo on otettu käyttöön ja talo on erittäin suosittu nuorten keskuudessa. Kevään aikana asennetaan pyöräteelineet ja viimeistellään istutukset sekä asfaltointi.

Tekonurmikentän yhteyteen rakennettava palvelutalo valmistuu syksyllä. Rakennus on 240 neliömetriä sisältäen pukuhuoneet, wc-tilat, tuomareiden tilat sekä aulan, jossa on keittiö tarjoilumahdollisuuksineen.

Bosundiin Kylätien varrelle rakennet-

tava kävely- ja pyörätie valmistuu kesäkuussa. Gammelhagenin Ekoroskin uuden jäteaseman yhteyteen rakennetaan uusia teitä.

Fagnäsän kävely- ja pyörätie, joka ulottuu Hannulantieltä Söderholmintielle, kilpailutetaan alkukesästä ja rakentaminen on suunniteltu alkavan syksyllä. Projektin arvioidaan valmistuvan kesällä 2026.

Risön koululla rakennetaan väliaikaisia moduuleja kahden lisäluokkahuoneen edestä. Lisäksi nykyisen koulun katto kunnostetaan kesän aikana.

Storströmmen puistoalue ja Vikarholmen Vehnäkujan puistoalue rakennetaan kesän aikana.

Mikael Sundqvist

Info från Kallan

Badstränder

Miljöhälsan Kallan övervakar de allmänna badstränderna i Larsmo kommun genom att ta vattenprov och göra inspektioner. Den officiella badsäsongen infaller under tiden 15.6–31.8. Vid Larsmos badstränder tas vattenprov tre gånger under badsäsongen.

Vid en allmän badstrand ska badvattnet vara av god kvalitet och får inte innehålla onormalt höga halter av bakterier, cyanobakterier (blågröna alger) eller avfall.

I Larsmo finns de allmänna badstränderna vid Annäsgrundet, Assarskär, Brännbacka, Fagernäs, Kackur, Sonamo, Svennasminne och Vikarholmen. Vid alla dessa stränder finns en anslagstavla med bl.a. kontaktinformation och badvattenresultat. Badvattenresultaten publiceras även på Miljöhälsan Kallans hemsida vartefter de blir klara under sommaren.

Miljöhälsan Kallan (halsoskydd@pedersore.fi) kan kontaktas vid:

- Misstanke om smitta eller förgiftning efter bad
- Misstanke om att badvattnet är förorenat
- Förekomst av cyanobakterier (blågröna alger)

Ifall en badstrand ofta är stökig eller om utrymmena är ohygieniska kan man även ta kontakt direkt med kommunen eller vid behov med Miljöhälsan Kallan. Kontaktuppgifter finns på strandens anslagstavla.

Via denna QR-kod hittar du väsentlig information om nejdens allmänna badstränder:

Tips! Om du misstänker att du eller någon i din familj har blivit sjuk av badvatten kan du göra en digital anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Gör en anmälan om ditt insjuknande via miljöhälsosvårdens elektroniska anmälnings-tjänst.

Cyanobakterier eller blågröna alger

Cyanobakterier (blågröna al-

ger) ökar i allmänhet under sensommaren. Varmt, lugnt och näringsrikt vatten främjar algernas tillväxt. Små mängder alger ser ut som pollenkorn och är gula eller gröna. Stora mängder alger färgar vattnet grönt och tjocka alghanopningar bildas, så kallade algbloomningar. Det är svårt att förutse och kontrollera mängden cyanobakterier eftersom de transporteras med vind och vattnets rörelser, mängden kan variera från dag till dag och till och med från timme till timme.

Förekomst av cyanobakterier ska tas på allvar:

- Håll barn och husdjur borta från stranden vid observation av cyanobakterier.
- Svälj inte vatten med cyanobakterier.
- Använd inte vatten med cyanobakterier som tvätt- eller bastuvatten.
- Använd inte vatten med cyanobakterier som dricks- och bevattningsvatten eller vid matlagning (gifterna försvinner inte vid kokning av vatten).

Vid förekomst av bakterier i badvattnet avråder Miljöhälsan Kallan från bad eller utfärder ett badförbud beroende på situationen. Information ev. avrådan från bad eller badförbud finns på strandens anslagstavla samt på en skylt. Miljöhälsan Kallan informerar även om situationen via hemsidan och sociala medier.

Vid förekomst av bakterier i badvattnet avråder Miljöhälsan Kallan från bad eller utfärder ett badförbud beroende på situationen. Information ev. avrådan från bad eller badförbud finns på strandens anslagstavla samt på en skylt. Miljöhälsan Kallan informerar även om situationen via hemsidan och sociala medier.

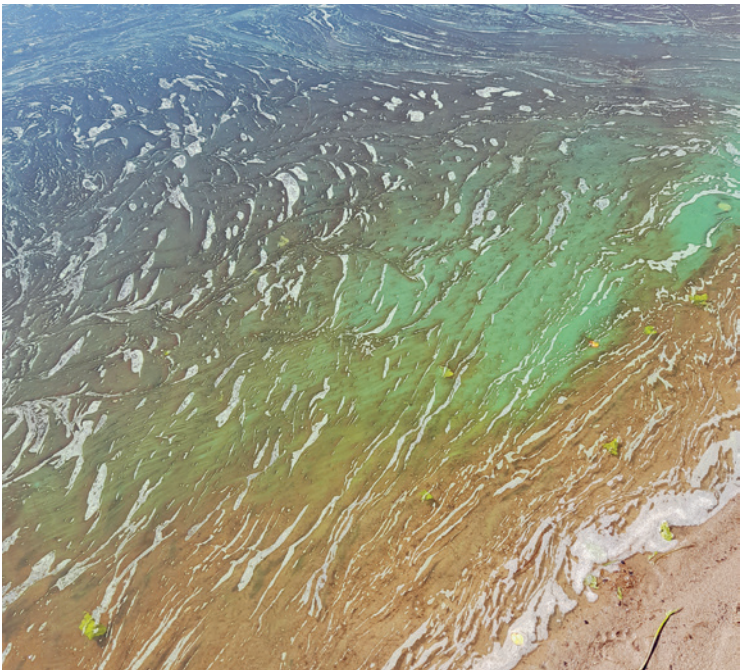
Med vattenglas- och käpptest kan man på ett enkelt sätt identifiera cyanobakterier i vattnet

Vattenglastestet:

- Ta vatten som innehåller alger i ett genomskinligt kärl.
- Låt vattnet stå stilla en stund.
- Ifall algerna flyter upp till ytan kan man anta att det är cyanobakterier i vattnet. Detta beror på att cyanobakterier har gasblåsor i cellerna vilket ökar algernas yta och gör dem flytande.

Käpptestet:

- Man kan röra algmassan med

hjälp av en käpp.

- Om massan löses upp och bildar små partiklar, handlar det troligen om cyanobakterier.
- Om algerna blir hängande på käppen, är det frågan om något annat än cyanobakterier.

Se mera information om cyanobakterier här:

thl.fi
jarviwiki.fi

Uimarannat

Kallan Ympäristöterveys valvoo Luodon kunnan yleisiä uimarantoja ottamalla vesinäytteitä ja tekemällä tarkastuksia. Virallinen uimakausi on 15.6.–31.8. Luodon uimarannoilta otetaan vesinäytteitä kolme kertaa uimakauden aikana.

Yleisellä uimarannalla vedenlaadun tulee olla hyvä, eikä se saa sisältää poikkeuksellisen korkeita määriä bakteereja, syanobakteereja (sinilevää) tai jättettä.

Luodon yleiset uimarannat ovat seuraavat: Annäsgrundet, Assarskär, Brännbacka, Fagernäs, Kackur, Sonamo, Svennasminne ja Vikarholmen. Kaikilla näillä rannoilla on ilmoitustaulu, jossa on mm. yhteystiedot ja uimavesitulokset. Uimavesitulokset julkaistaan myös Kallan Ympäristöterveyden verkkosivuilla sitä mukaa, kun ne valmistuvat kesän aikana.

Kallan Ympäristöterveyteen (halsoskydd@pedersore.fi) voi olla yhteydessä seuraavissa tapauksissa:

- Epäily tartunnasta tai myr-

kytyksestä uimisen jälkeen

- Epäily siitä, että uimavesi on saastunutta
- Syanobakterien (sinilevän) esiintyminen

Jos uimaranta on usein sotkuinen tai tilat ovat epähygienisiä, voi ottaa yhteyttä suoraan kuntaan tai tarvittaessa Kallan Ympäristöterveyteen. Yhteystiedot löytyvät rannan ilmoitustaululta.

Tämän QR-koodin kautta löydät olennaista tietoa alueen yleisistä uimarannoista:

Vinkki! Jos epäilet, että sinä tai perheenjäsen on sairastunut uimaveden takia, voit tehdä digitaalisen ilmoituksen kunnalliselle terveydensuojeluviranomaiselle. Tee ilmoitus sairastumisestasi ympäristöterveydenhuollon sähköisen ilmoituspalvelun kautta.

Syanobakterit eli sinilevät

Syanobakterit (sinilevät) lisääntyvät yleensä loppukesällä. Lämmin, tyyni ja ravinteikas vesi edistää levien kasvua. Pienet määrät levää näyttävät siitepölyhiukkasilta ja ovat keltaisia tai vihreitä. Suuret määrät levää värjäävät veden vihreäksi ja muodostavat paksuja leväkertymiä, niin kutsuttuja leväkukintoja. Syanobakterien määrää on vaikea ennustaa ja hallita, koska ne kulkeutuvat tuulen ja veden liikkeen mukana, ja määrä voi vaihdella päivästä päivään ja jo-

pa tunnista tuntiin.

Syanobakterien esiintymiseen tulee suhtautua vakavasti:

- Pidä lapset ja lemmikit poissa rannalta syanobakterien esiintyessä.
- Älä niele vettä, jossa on syanobakteereja.
- Älä käytä vettä, jossa on syanobakteereja, pesu- tai saunavetenä.
- Älä käytä vettä, jossa on syanobakteereja, juoma- tai kasteluvetenä tai ruoanlaitossa (myrkyt eivät häviä veden keittämisen yhteydessä).

Jos uimavedessä esiintyy bakteereja, Kallan Ympäristöterveys kehottaa välttämään uimista tai antaa uimakiellon tilanteen mukaan. Tiedot mahdollisesta uimisesta välttämisestä tai uimakiellosta löytyvät rannan ilmoitustaululta ja kyltistä. Ympäristöterveys Kallan tiedottaa myös tilanteesta verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Vesilasi- ja keppitesti

Vesilasi- ja keppitestin avulla voi helposti tunnistaa syanobakteerit vedessä.

Vesilasitesti:

- Ota vettä, joka sisältää leviä, läpinäkyvään astiaan.
- Anna veden seistä hetken aikaa.

• Jos levät nousevat pintaan, voidaan olettaa, että vedessä on syanobakteereja. Tämä johtuu siitä, että syanobakteereilla on kaasurakkuloita so- luissaan, mikä lisää niiden pintaa ja tekee niistä kelluvia.

Keppitesti:

- Voit koskettaa levämassaa kepin avulla.
- Jos massa hajoaa ja muodostaa pieniä hiukkasia, on todennäköisesti kyse syanobakteereista.
- Jos levät jäävät roikkumaan keppiin, on kyse jostain muusta kuin syanobakteereista.

Lisätietoja syanobakteereista löydät täältä:

thl.fi
jarviwiki.fi

Nya flytbryggor vid Köpmanholmen

Tekniska avdelningen beslöt i fjol höstas att de två äldsta flytbryggorna vid Köpmanholmen behöver förnyas. Efter över 30 år av användning har de gamla järnpon-tonbryggorna tjänat ut sitt syfte.

De gamla bryggorna kommer att ersättas med två nya flytbryggor i betong. En av de nya bryggorna kommer att förlängas från 12 meter till 15 meter. Detta innebär att det kommer att finnas två identiska flytbryggor på 15 meter, vilket ger lite mera plats för gästande båtar.

Arbetet med att installera de nya bryggorna kommer att vara klart i mitten av maj. De nya bryggorna är byggda för att klara av våra skiftande väderförhållanden och har en lång livslängd.

Björn Gäddnäs

Uudet ponttoonilaiturit Köpmanholmeniin

Tekninen osasto päätti viime syksynä, että Köpmanholmenin kaksi vanhinta ponttoonilaituria on uusittava. Yli 30 vuoden käytön jälkeen vanhat rautaponttoonilaiturit ovat tulleet tiensä päähän.

Vanhat laiturit korvataan kahdella uudella betonisella ponttoonilaiturilla. Yksi uusista laitureista pidennetään 12 metristä 15 metriin. Tämä tarkoittaa, että alueella on kaksi identtistä 15 metrin pituista kelluvaa laituria, mikä tarjoaa hie- man enemmän tilaa vieraileville veneille.

Uusien laitureiden asennustyöt valmistuvat toukokuun puolivälissä. Uudet lai- turit on rakennettu kestämaan vaihtelevia sääolosuhteitamme ja niillä on pitkä käyttöikä.

Björn Gäddnäs

Däckföretagare satsar på såväl stor som småskalig printreklam

Printproduktion i samma fastighet som Tyre Center

Dekaler i olika storlekar. Roll ups. Banderoller. Skyltar och valaffischer. Storbildsidan kallar Thomas Hagnäs printverksamheten han kört småskaligt i ett par år och som han nu satsar mer på.

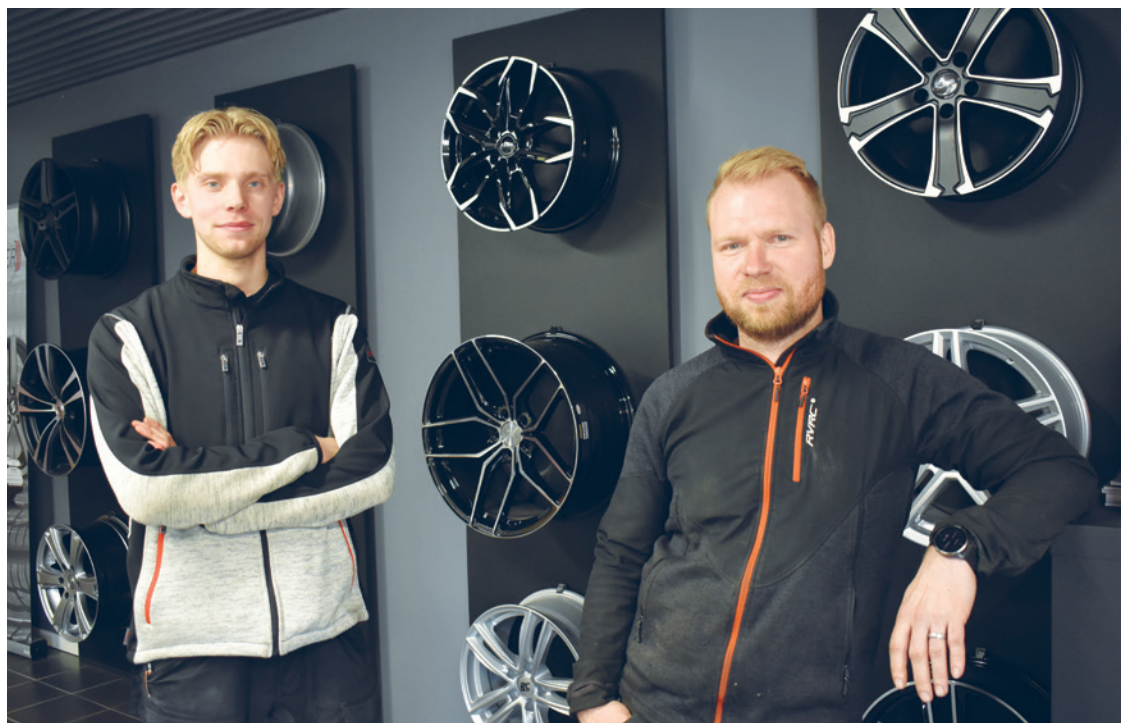
Däck och printprodukter kan tyckas ligga långt ifrån varandra, men rent arbetsmässigt kompletterar de varandra. När det är lugnare i den ena delen av byggnaden kan man arbeta mer intensivt i den andra.

I Thomas Hagnäs föräldrars renoverade före detta fähus har Hagnäs verkat med sin däckfirma Tyre Center i Västerby sedan 2013. Det började med hans hobby att reparera bilar. Det fanns ju utrymmen att verka i på gården. Det ena gav det andra. Han upptäckte att det är intressant med däck. Det kommer ständigt nya modeller och däcken utvecklas kontinuerligt. Dessutom fanns det behov av däckbyte och däckhotell. Så intresset blev halvtid och slutligen heltid.

– Man blir aldrig fullärd inom däck. Det finns till exempel 100-tals olika storlekar, säger Hagnäs.

Däckhotellskunderna ökar

Tyre Center ligger lite avsidet i Eugmo och sådant måste man kompensera med bland annat god service, resonerar Hagnäs. Antalet kunder som vill ha däckhotellsplats ökar varje säsong, men däckhotellet blir aldrig fullt. Det finns möjlighet att utvidga

I kundrummet där Thomas Hagnäs också har sitt kontor. Jonathan Koivuniemi (t.v.) har arbetat för Hagnäs sedan mars.

efter behov.

Höst och vår är förstås bråda tider när det gäller däckbyte. En månad räknar Hagnäs med att det sedan tar att tvätta alla vinterdäck efter intensiva byten där byten sker med 15 minuters mellanrum när brådskan är som störst.

– Vi har bokning via nätet vid däckbyten. Det fungerar ypperligt. Ingen tid går åt att avtala om tid i telefonen och vi hin-

ner plocka fram de rätta däcken och fylla på lufttrycket inför varje byte.

När det är som mest intensivt lånar Hagnäs in tillfälligt anställda, ibland upp till tre stycken.

Skräddarsydd printprodukter

Sedan mars i år är **Jonathan Koivuniemi** anställd, främst för att ha hand om storbildsidan. Koivuniemi har erfarenhet av

branschen, men kan också hoppa in i däckverkstaden när det behövs.

Medan kunderna kommer främst från Larsmo beträffande däckservicen är kundkretsen från ett bredare område när det gäller printade produkter. Hagnäs, som är intresserad av att utvecklas och lära sig mer, köpte de första maskinerna för storbildsprint för två år sedan.

– Tillfälle kom att köpa maskiner-

na och det kändes rätt. Även här blir man aldrig fullärd, säger han.

Också på printsidan är utbudet stort, från materialet man trycker på till storlekar och tjocklekar. Vissa produkter behöver skyddslamineras och när det gäller självhäftande produkter kan det behövas allt från jättemå till stora produkter. Hagnäs har ändå inget stort lager av material utan köper efter behov.

– Vi har inga färdiga mallar för dekaler utan skapar efter behov och önskemål, säger Koivuniemi.

Ibland behöver kunder bara 10 dekaler, ibland 10 000. Allt går att komma överens om och beställa.

– Att märka sina verktyg med sitt firmanamn hos till exempel en bygghuset har blivit vanligare, säger Hagnäs.

Det kan bli fråga om ganska många dekaler när så gott som allt som firman äger ska märkas.

Hittills har Westprint, som printdelen marknadsförs under, främst arbetat som underleverantör, men Koivuniemi och Hagnäs kommer att satsa mer på att bygga upp verksamheten framöver.

– Vi kan trycka upp till 160 cm breda printprodukter, säger Hagnäs.

Text och foto:

Harriet Jossfolk-Furu

LARSMO-PEDERSÖRE 4H

Sommarlovsprogram 2025

Larsmo-Pedersöre 4H

Äventyrläger vid Emet 24–26.6

Årets coolaste läger ordnas igen. Vi samlas kl. 10 på tisdag och slutar kl. 15.30 på torsdag.

Du kan ta med dig tält att sova i eller övernatta i paviljongen. Ta med dig liggunderlag, sovsäck, kudde, sololja och myggmedel och allt annat du behöver för tre dagar. Kiosken är öppen, så lite fickpengar kan vara bra.

Vi ordnar olympiad, har mysterier att lösa, simmar, pysslar och en massa annat spännande.

Läget ordnas tillsammans med Larsmo-Pedersöre 4H och Nykarleby 4H, Kaustisen

4H och Vetelin 4H. Läget kostar 70 €+ medlemsavgift till den lokala 4H-föreningen.

Anmälningar via hemsidan, botnia.fs4h.fi, senast 9.6.

Kaninläger – dagläger 24–25.6 kl.10–15 Katternöby-agård 30 €

Vi ordnar kaninläger för dig som är intresserad av kaniner och vill lära dig mer om skötsel osv. Vi testar också på hoppning och fixar ihop koppel och olika tillbehör.

För dig som är 8 år och äldre.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Alma 050-5593440.

Riddag vid Stall Vestergård 16.6 kl.14–17 Purmo 40 €

Vi ordnar en riddag tillsammans

med Stall Vestergård i Purmo. Vi gör stallsysslor, uteritt i terrängen och så blir det en massa hästgos.

Du behöver kunna rida självständigt utan ledare för att delta i riddagen.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Tilde 050-5593440.

SommarLövis 17.6 kl.10–15 Lövis 5 €

En skön sommarlovsdag där vi pysslar, gör lunch, mellanmål och leker tillsammans.

För dig som är 7 år och äldre.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Alma 050-5593440.

Baka till midsommar 19.6 kl.10–13

Sursik undervisningskök 10 € Vi bakar en massa gott inför midsommar som du får ta med

dig hem och bjuda familjen på. För dig som är 8 år och äldre.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Tilde 050-5593440.

Kocka med 4H 26.6 kl.10–13 Marthagården i Holm 10 €

Vi fixar ihop en lunch och efterrätt som vi sen avnjuter tillsammans. För dig som är 8 år och äldre.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Tilde 050-5593440.

Tältläger 31.7–1.8

Storsand/Fäboda 30 €

Kom med på ett riktigt tältläger ute vid Storsand. Vi samlas kl. 10 på torsdag och avslutar kl. 14 på fredag. Vi leker, simmar, pysslar, grillar och allt möjligt annat. Ta med dig allt du behöver för en övernattnings såsom tält, liggunderlag, myggsprej

och gott humör!

Det här läget är för dig som är 9 år och äldre.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Tilde 050-5593440.

Käpphästens dag 2.7 kl.11–14 Esse 8 €

Tycker du om käpphästar? Då ska du komma med på denna dag! Vi pysslar och fixar tillbehör, testar på hoppning och mycket mer. Mellanmål ingår.

Anmälningar via hemsidan, larsmopedersore.fs4h.fi eller direkt till Alma 050-5593440.

Matskola 25–8.8

Sursik 70 €

Sommarens andra matskola hålls i undervisningsköket vid Sursik skola. För dig som är 8–12 år.

Anmälningar via matskolan.fi.

Rakennuksen painopuoli. Thomas Hagnäs ja Jonathan Koivuniemi ovat lähtökuopissa Westprintin toiminnan kehittämisessä. Kuvan oikealla puolella oleva suurkuvatulostin voi tulostaa jopa 160 cm leveitä tuotteita.

Rengasyrittäjä panostaa sekä suuriin että pienimuotoisiin painotuotteisiin

Painotuotanto samassa kiinteistössä kuin Tyre Center

Erikokoistarroja. Roll-upeja. Banderolleja. Kylttejä ja vaalimainoksia. Thomas Hagnäs kutsuu painotoimintaansa suurkuvapuoleksi, jota hän on pyörittänyt pienimuotoisesti jo muutaman vuoden ja johon hän nyt panostaa enemmän.

Renkaat ja painotuotteet saattavat poiketa toisistaan, mutta työmäärän kannalta ne täydentävät toisiaan. Kun toisessa osassa rakennusta on hiljaisempaa, voi keskittyä enemmän toiseen.

Thomas Hagnäs on toiminut rengasyrityksensä Tyre Centerin kanssa vanhempiensa entisessä, kunnostetussa navetassa Västerbyssä vuodesta 2013. Kaikki alkoi hänen harrastuksestaan korjata autoja – tilaa kun oli käytettävissä kotitalalla. Yksi asia johti toiseen. Hän huomasi, että renkaat ovat kiinnostavia: uusia malleja tulee ja renkaat kehittyvät jatkuvasti. Lisäksi oli tarvetta renkaidenvaihdolle ja rengashotellille. Harrastuksesta tuli ensin osa-aikatyö ja lopulta kokopäiväinen työ.

– Rengasalalla ei koskaan tule valmiiksi, paljon on opittavaa. Esimerkiksi rengaskokoja on satoja, Hagnäs sanoo.

Rengashotelliasiakkaat lisääntyvät

Tyre Center sijaitsee hieman syrjässä Eugmossa, ja se täytyy Hagnäsin mukaan kompensoida hyvällä palvelulla. Rengashotellipaikkaa tarvitsevien asiakkaiden määrä kasvaa kausi kaudelta, mutta hotelli ei ole

koskaan täynnä – tarvittaessa sitä voidaan laajentaa.

Syksy ja kevät ovat tietenkin renkaidenvaihdon kiireisintä aikaa. Hagnäs arvioi, että pelkään talvirenkaiden pesuun menee kuukausi intensiivisten vaihtojen jälkeen, kun kiireisimpinä aikoina vaihdot tehdään 15 minuutin välein.

– Meillä on netissä ajanvaraus renkaidenvaihtoja varten. Se toimii erinomaisesti. Ei mene aikaa puhelimesta sopimiseen, ja ehdimme hakea oikeat renkaat ja tarkistaa ilmanpaineet ennen jokaista vaihtoa.

Kiireisimpinä aikoina Hagnäs palkkaa tilapäisiä työntekijöitä, joskus jopa kolme kerrallaan.

Räätälöityä painotuotteita

Maaliskuusta lähtien Jonathan Koivuniemi on ollut palkattuna erityisesti suurkuvapuolen hoitamiseen. Koivuniemellä on alan kokemusta, mutta hän voi myös tarvittaessa työskennellä rengaspuolella.

Rengaspalveluiden asiakkaat tulevat pääasiassa Luodosta, mutta painotuotteiden asiakaskunta on laajempi. Hagnäs, joka on kiinnostunut kehittymään ja oppimaan uutta, osi ensimmäiset suurkuvatulostimet kaksi vuotta sitten.

– Sattui tilaisuus ostaa ko-

neet, ja se tuntui oikealta. Tästä lähtien työssä ei koskaan tule valmiiksi, hän sanoo.

Myös painopuolella valikoima on laaja – painettavista materiaaleista kokoihin ja paksuuksiin. Osa tuotteista vaatii suojalaminointia, ja tarratuotteissa voidaan tarvita sekä pieniä että suurempia tuotteita. Hagnäs ei kuitenkaan pidä suurta materiaalivarastoa, vaan hankkii lisää tarpeen mukaan.

– Meillä ei ole valmiita tarrapohjia, vaan teemme ne asiakkaan toiveiden mukaan, sanoo Koivuniemi.

Joskus asiakas tarvitsee vain 10 tarraa, joskus 10 000. Kaiketta voidaan sopia ja tarvittaessa tilata.

– Esimerkiksi rakennusfirmoissa on yleistynyt työkalujen merkitseminen firman nimellä, Hagnäs kertoo.

Tällöin tarroja voi tarvita paljon, kun lähes kaikki yrityksen omistama halutaan merkitä.

Tähän asti Westprint, jolla painopuolta markkinoidaan, on toiminut lähinnä alihankkijana, mutta Koivuniemi ja Hagnäs aikovat panostaa toiminnan kehittämiseen jatkossa.

– Voimme tulostaa jopa 160 cm leveitä painotuotteita, Hagnäs sanoo.

Teksti ja kuva:
Harriet Jossfolk-Furu

Kommunernas gemensamma satsning på GIS

Sedan augusti 2024 arbetar jag som GIS-koordinator för kommunerna Larsmo, Pedersöre, Kronoby och Nykarleby.

GIS står för geografiskt informationssystem, vilket i praktiken innebär digitala kartor och geografiska data – till exempel om vägar, fastigheter, planer, byggnader, befolkning, natur och ledningsnät. Med bra och uppdaterad information kan vi fatta bättre beslut, arbeta mer effektivt och göra informationen mer tillgänglig för invånare och besökare.

Arbetet med GIS är en gemensam satsning av kommunerna, med målet att samordna och utveckla användningen av GIS. Det första steget i mitt arbete var att ta fram en gemensam GIS-strategi för de fyra kommunerna. Den arbetades fram under hösten och vintern och godkändes av samtliga kommunfullmäktige i mars 2025. Strategin ger en gemensam riktning för hur vi ska arbeta med GIS framöver – både internt och externt.

För arbetet har en styrgrupp och en arbetsgrupp med representanter från alla kommuner tillsatts. Tillsammans för vi utvecklingsarbetet framåt. Just nu jobbar vi vidare med att omätta strategin i praktiken. Vi har bland annat påbörjat ett projekt där vi undersöker vilken karttjänst och vilka stödfunktioner som är mest lämpliga för kommunerna att anskaffa. Karttjänsten ska kunna användas både av allmänheten och av den interna verksamheten i kommunerna. Projektet är ännu i ett tidigt skede, men förhoppningen är att varje kommun har en ny karttjänst i bruk under 2026.

Margit Granholm

Kuntien yhteinen GIS-panostus

Elokuusta 2024 lähtien olen toiminut Luodon, Pedersören, Kruunupyyn ja Uudenkaarlepyyn kuntien GIS-koordinaattorina.

GIS tarkoittaa maantieteellistä tietojärjestelmää, mikä käytännössä tarkoittaa digitaalisia karttoja ja maantieteellisiä tietoja – esimerkiksi teistä, kiinteistöistä, kaavoituksesta, rakennuksista, väestöstä, luonnosta ja johtoverkostoista. Hyvällä ja ajantasaisella tiedolla voimme tehdä parempia päätöksiä, työskennellä tehokkaammin ja tehdä tiedot helpommin saatavaksi asukkaille ja vierailijoille.

GIS-työ on kuntien yhteinen panostus, jonka tavoitteena on koordinoita ja kehittää GIS-järjestelmän käyttöä. Ensimmäinen askel työssäni oli laatia yhteinen GIS-strategia neljälle kunnalle. Strategia laadittiin syksyn ja talven aikana ja hyväksyttiin kaikkien kuntien valtuustoissa maaliskuussa 2025. Strategia antaa yhteisen suunnan sille, miten meidän tulee työskennellä GIS:n parissa tulevaisuudessa – sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Työtä varten on perustettu ohjausryhmä ja työryhmä, joissa on edustajia kaikista kunnista. Yhdessä viemme kehitystyötä eteenpäin. Tällä hetkellä jatkamme strategian käytännön toteuttamista. Olemme muun muassa aloittaneet hankkeen, jossa tutkimme, mikä karttapalvelu ja mitkä tukitoiminnot ovat kunnille sopivimpia hankittavaksi. Karttapalvelun tulee olla käytettävissä sekä yleisölle että kuntien sisäiselle toiminnalle. Hanke on vielä alkuvaiheessa, mutta toiveena on, että jokaisella kunnalla on uusi karttapalvelu käytössä vuoden 2026 aikana.

Margit Granholm

Jobbskuggning för lärare i Cronhjelmsskolan

En del av Cronhjelmsskolans lärare deltar under tiden 1.10.2024–31.3.2026 i ett Erasmus+ jobbskuggningsprojekt, Short term project for mobility of staff in school education. Lärarna har knutit kontakter till och under vårterminen besökt skolor i Frankrike, Spanien och Tjeckien. Senare i maj kommer även en skola i Tyskland att besökas.

Temat för projektet är The Implementation of Sustainability and Inner Development Goals. Hållbarhet och välmående är Cronhjelmsskolans ledord under läsåret 2024–2025, och skolan följer i sin verksamhet kommunens lärtig för hållbarhet.

Fyra lärare har gjort studiebesök till skolorna Collège Ferdinand de Lesseps i Vatan och Lycée Les Charmilles i Chateauroux i Frankrike. Två lärare har besökt skolan Instituto de Educación Secundaria San Marcos på Teneriffa i Spanien, och två lärare har bekantat sig med Gymnásium Jeseník i Jeseník, Tjeckien. Skolan i Tyskland som kommer att besökas senare i vår heter Christoph Probst Gymnasium och finns i Gilching.

Lärarna har i samband med

studiebesöken som gjorts till skolorna fått värdefull information och goda tips om hur lärare och elever i andra europeiska länder arbetar med hållbarhet och välmående i skolorna. Samtidigt har Cronhjelmsskolans lärare också berättat om hur Gröna stigen och Gröna färden tillämpas i Jakobstadsregionen.

Kunskapen som fått i samband med studiebesöken inspirerar till fortsatt utveckling av Cronhjelmsskolans hållbarhetsarbete, både gällande miljötank och social och kulturell hållbarhet. En skolkultur med fokus på välmående gynnar elevernas inlärningsresultat.

Värdefulla kontakter har skapats mellan Cronhjelmsskolan och de europeiska skolor som besökts, och samarbetet kommer att fortsätta. I maj kommer Cronhjelmsskolan att få besök av ett par lärare från Teneriffa, och under en vecka i september detta år kommer lärare från Frankrike, Tyskland och Tjeckien att följa med skolvardagen för eleverna i årskurs 7–9 i Larsmo.

Gerd Söderlund, Idamari Johansson, Elin Löf, Sebastian Ahlöö, Sofia Smedlund, Lilian Höglund, Annika Forsman och Annika Lindroos

Holm skola och förskola sjöng in våren på Larsmo torg

Med solens strålar som sällskap och vårens dofter i luften fylldes Larsmo torg på Valborgsmässoafton av sång, skratt och stämning när eleverna från Holm skola traditionsenligt sjöng in våren.

Evenemanget, som skapades i samband med att Larsmo fick ett eget torg, har blivit en uppskattad tradition bland både elever, skolpersonal och bybor. Skolan bjöd på en repertoar av klassiska vårsånger som Vintern rasat, Nu är det vår, Idas sommarvisa m.fl.

Skolan hade under veckan

haft temavecka och eleverna hade jobbat med välmående, samarbete och hållbarhet. Maskeradens och sångstunden blev en fin avslutning på temaveckan.

Barnens röster ekade mellan Equity och Videbo och lockade, förutom den samlade skaran åhörare, även förbipasserande lunchgäster att stanna upp och njuta av stunden.

– Det är alltid lika fint att se hur barnens sång sprider glädje och vårkänsla. Det här har blivit en viktig tradition för både skolan och Holm centrum, var en kommentar som

hördes i minglet.

För många föräldrar och mor- och farföräldrar är vårsången på torget ett fint tillfälle att samlas och välkomna våren tillsammans.

– Det är så fint att barnen får ta plats och vara en viktig del av vårt lokalsamhälle. Det här är vår, på riktigt, sa en leende åskådare.

Efter sångstunden fick sedan Holm skolas maskeradutklädda elever och personal avnjuta munkar och mjöd på skolgården. Valförtjänt!

**Text: Kim Ahlgren
Foto: Eivor Mattsson**

Läsglädje i skola och daghem

För andra läsåret i rad har elever i årskurs 6 i Bosund skola ett samarbete med daghemmet Trälaren. En gång per månad besöker en liten grupp elever från årskurs 6 daghemmet och läser böcker för dagisbarnen. Förra läsåret besökte eleverna endast två avdelningar på daghemmet, men detta läsåret utökades samarbetet även till avdelningen med de yngsta barnen.

Besöket går till så att eleverna från årskurs 6 besöker biblioteket och lånar några böcker som de sedan tar med sig till daghemmet. De lånar ofta sådana böcker som de själva fått höra om som barn eller som de känner igen, och redan det väcker bokdiskussioner bland eleverna. Sedan går eleverna över till daghemmet och ordnar högläsning för några da-

Från vänster i bild: Alvin Svenlin, Isac Grankulla, Acke Snellman (åk 6), Lilja Nyfelt, Ethel Grankulla (avdelningen Laxen)

gisbarn.

Från daghemmets sida har man varit mycket nöjd med arrangemanget och både eleverna från årskurs 6 och barnen på dagis har uppskattat besö-

ket. Vi har märkt att våra elever har tagit sig an uppgiften att på egen hand besöka daghemmet, och de har tagit ansvar och fått växa som individer.

Karin Kronholm

Traktorer på besök vid Grev daghem

Vid Grev daghem har vi under våren jobbat med temat djur och odling. Barnen har haft många frågor och funderingar kring djur, men även kring matproduktion och varifrån olika livsmedel kommer. Barnen har bland annat funderat på varför kossan har gula lappar på öronen. Vi har odlat både majs och ärtor och när det blir varmare väder får vi även börja odla utomhus. Vi har också många barn som är intresserade av fordon och maskiner.

I samband med detta bjöd vi in

traktorer från Gäddnäs gård i Eugmo för att få bekanta oss närmare med traktorerna. Redan när Jonas och Samuel körde in traktorerna på dagisgården samlades många nyfikna barn vid fönstren. I små grupper fick barnen upptäcka traktorerna och maskinerna på närmare håll. Barnen fick ställa frågor som de undrade över och Jonas och Samuel svarade gärna. Några av barnen visste redan en hel del om traktorerna. De barn som ville fick även provsitta i traktorhytten. Barnen förundrades hur enormt stora och

starka traktorerna var och att hjulen var så stora att man rymdes att sitta i dem.

Temat har varit mycket intressant och lärorikt. Det har inkluderat alla pedagogiska lärområden och barnen har fått vara delaktiga i utformandet av projektet. Nu vet vi mera varifrån vår mat kommer. Vi är tacksamma över samarbetet med Gäddnäs gård som berikade vårt lärande.

Elina Gäddnäs

Kultur på dagis

3–5-åringarna vid Storströmmens daghem har under våren haft möjligheten att tova tillsammans med textilartesan Monica Ohls. Svenska kulturfonden har gett bidrag till daghemmet för det här ändamålet, ett s.k. kulturpaket.

Barnen har tovat färgglada påskägg med ull, vatten och tallsåpa. Äggen dekorerades ytterligare med garn i olika färger.

Dessutom har dagisbarnen tillsammans med Monica tovat ett gemensamt konstverk, föreställande de fyra årstiderna. Tanken med det här konstverket var att det skulle hängas upp på en synlig plats i daghemmet och bevaras som ett minne från vårt första verksamhetsår. Monica tovade bakgrunden till de fyra tavlorna. Barnen tillverkade och to-

vade fast detaljer på tavlorna, såsom blommor, löv, kvistar och snöbollar. Här fick barnen använda sig av både våttovning och nåltovning.

Inför första maj avtäcktes tavor-

na under festliga former. Vi tackar Svenska kulturfonden och Monica Ohls för det här trevliga projektet!

Personalen vid Storströmmen daghem

Demokrati-fostran i Näs skola

Näs skola har vi i många år haft en verksam och aktiv elevkårsstyrelse med representanter från alla årskurser. I nuläget har varje årskurs två representanter som väljs nya varje år. Förra läsåret införde vi också ett nytt system med klassråd. Klassrådsmöten har vi några gånger per termin i klasserna och där behandlas aktuella och angelägna frågor kring elevernas skolvardag och trivsel. Eleverna har möjlighet att komma med önskemål och förbättringsförslag och dessa går sedan, via klassens representanter, vidare till elevkårsstyrelsen.

Saker som behandlats i klassråden detta läsår är till exempel förslag på rastaktiviteter, regler för allaktivitetsplanen, önskemål kring julfesten samt förslag på utformning av läsveckorna. Efter förslag från klassråden ordnade vi en spännande frågesport som avslutning på läsveckorna. Alla skolans elever fick sitta i åldersblandade grupper och klura ut svaren på frågor från de böcker man läst i klasserna. Frågesporten var mycket uppskattad. Det vinnande laget fick pris och så lottade vi också ut några böcker bland alla elever. Samma dag ordnade elevkårsstyrelsen också ett bokcafé. Eleverna fick ta med en euro och köpa sig något gott att äta medan de satt och läste en bra bok. Caféet hade finskspråkiga skyltar och betjäning, så där fick besökarna sig en liten språkdusch på samma gång.

Elevkårsstyrelsen brukar varje år ordna flera olika evenemang i skolan. Före jul initierade vi en insamling till förmån för mindre bemedlade barn via Operation Julens barn. Vi kunde packa och skicka i väg hela 25 paket med kläder och leksaker till barn i Rumänien, Moldavien och Ukraina. I mars fick man i klassråden önska vad elevkårsstyrelsen skulle ordna under våren. Vi fick in många spännande förslag och röstade slutligen fram en fototävling, maskerad och "Scenen är din". Både fototävlingen och Scenen är din är evenemang som vi haft flera år i skolan.

Både under klassrådets och elevkårsstyrelsens möten finns en ordförande och en sekreterare och mötena följer normal mötespraxis. Elevkårsstyrelsen har också valt två informatörer som har i uppgift att delge övriga elever vad som är aktuellt inom elevkårsverksamheten. Detta sker både under skolans gemensamma morgonsamlingar och i form av inlägg som visas på skolans info-tv.

Susanna Östman,

handledande lärare för elevkårsstyrelsen
i Näs skola

Skolornas och förskolornas arbetsdagar 2025–2026

I kommunens skolor och förskolor inleds höstterminen 2025 tisdagen 12.8. Höstlovet infaller 16–17.10 och jullovet 21.12–6.1.

Vårterminen 2026 inleds ons-

dagen 7.1. Sportlovet infaller vecka 9, dvs. 23.2–1.3, och påsklovet infaller 3–6.4. Vårterminen avslutas lördagen 30.5.

Mer utförlig information finns på kommunen hemsida i sektionen Barn, unga och utbildning >

Grundläggande utbildning > Skolornas arbetsdagar > Arbetsdagar 2025–2026. Skolornas och förskolornas arbetsdagar har fastställts av svenska skolsektionen.

Integration Works – främja sysselsättning och delaktighet bland invandrare

Integration Works är ett utvecklingsprojekt som drivs av Integrationsenheten i Jakobstadsregionen. Projektet finansieras av Europeiska socialfonden och kommunerna i Jakobstadsregionen, dvs. Jakobstad, Nykarleby, Larsmo, Pedersöre och Kronoby.

Projektets syfte är att stödja invandrades väg till arbete i så tidigt skede som möjligt. Som ett resultat av projektet främjas invandrades möjligheter att hitta arbete i tidigt skede efter ankomsten till Finland. Det här stärker invandrades delaktighet samt möjliggör ekonomisk självständighet och samhälls-ekonomisk hållbarhet. "Det stora behovet av arbetskraft i Jakobstadsregionen gagnas av att invandrare i högre grad hit-

tar vägar till anställning och arbete", förklarar projektansvariga Susann Gleisner.

Projektets strävan är att matcha tillgänglig arbetskraft och arbetskraftsbehovet mer effektivt, minska sysselsättningskillnaderna mellan finländare och personer med utländsk bakgrund, stärka samarbetet med näringsliv, göra rollfördelningen mellan olika aktörer tydligare och utveckla integrationsservicen. "Under projektets gång kommer vi att testa olika modeller för sysselsättningsstigar, som sedan kommer bli stadigvarande bestående sysselsättningsstigar. Slutprodukter i projektets slutskede kommer också göras och där jobbar vi i nära kontakt med företag/arbetsgivare och

samarbetspartners för att få fram det som saknas på marknaden idag", förklarar Susann.

Projektets huvudsakliga målgrupp är invandrare i Jakobstadsregionens fem kommuner som är arbetslösa eller tillgängliga för arbete. Projektets andra huvudsakliga målgrupp är arbetsgivare och företag. Indirekta målgrupper och samar-

betspartners är kommuner, integrationsservice, Arbets- och näringsbyrå, Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia, utbildningsproducent, UNHCR samt övriga.

Projektet är en del av förberedelserna inför år 2025, då AN-tjänsterna övergår till kommunen. Projektets mål knyts också till totalreformen av lagen om främjande av integration.

"Projektet har kommit i gång väldigt bra och har redan med flera lokala företag, både stora och små. Vi har även fått med andra samarbetspartners än företag i projektet och vi samarbetar också med andra projekt", berättar Susann. Projektet har redan ett stort antal kunder som är väldigt moti-

verande att bli matchade med rätt arbetsgivare, oavsett om det gäller arbetsprövning, lönesubvention eller arbete. Förhoppningen är att detta ska leda till ett stadigvarande jobb, om inte direkt så i ett senare skede. "Fler företagssamarbetspartners är alltid välkomna med!", avslutar Gleisner.

Projektid: 1.1.2024–30.4.2026
Projektägare: Integrationsenheten i Jakobstadsregionen
Verksamhetsområde: Jakobstadsregionen
Projektansvarig: Susann Gleisner, 044-055 9812, susann.gleisner@jakobstad.fi
Projektarbetare: Ida Strandberg, 044-785 1586, ida.strandberg@jakobstad.fi

Integrationsenheten har sitt kontor i Jakobstad, Strengbergsgatan 1, men är verksam i samtliga kommuner i Jakobstadsregionen.

Pietarsaaren kotoutumisyksikkö

Kotoutumisyksikössä koordinoimme kunnan vastaanottoa ja edistämme kuntapaikan alueella saaneiden kiintiöpakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kotoutumista. Teemme yhteistyötä eri viranomaisten, alueen kuntien, vapaaehtoisten ja muiden paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Tehtävämme on parhaalla mahdollisella tavalla myötävaikuttaa siihen, että kaikille uusille maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan.

Yhteystietomme löytyvät Pietarsaaren kaupungin verkkosivuilta. Ota rohkeasti yhteyttä, jos sinulla on kysyttävää kotoutumisen edistämisestä alueellamme.

Kotoutumisportti

Kotoutumisportti on palvelupisteemme, jossa annamme neuvontaa ja ohjausta kaikille maahanmuuttajille riippumatta maahanmuuton syystä. Kotoutumisportti sijaitsee Pietarsaassa, Uudessakaarlepyyssä ja Kruunupyssä. Palvelu on maksutonta ja henkilökunnalla on vaitiolovelvollisuus. Kotoutumisportti on avoinna Pietarsaassa (Strengberginkatu 1) maanantaista torstaihin klo 13–16 joka viikko. Uudessakaarlepyyssä olemme kaupunginkirjastossa maanantaisin klo 13–

16 ja Kruunupyyn Kvarnenissa kerran kuukaudessa.

Keväällä kokeilemme myös pidennettyjä aukioloaikoja kahdena maanantaina kuukaudessa (klo 13–17), vastataksemme alueen yritysten tarpeisiin, joilla on ulkomaista työvoimaa. Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa (@integrationport) saadaksesi ajankohtaista tietoa aukioloajoista ja siitä, miten edistämme kotoutumista Pietarsaaren seudulla.

Vapaaehtoismalli vapaa-ajanharrastuksille

Vapaa-aika on tärkeä osa kotoutumisen edistämisestä. Vapaa-ajantoiminnat tarjoavat maahanmuuttajille sosiaalisen yhteyden, uusia kontakteja ja mahdollisuuden käyttää uutta kieltä käytännössä. Parhaimmillaan tämä voi myös johtaa työpaikan löytämiseen.

Joskus kynnys kokeilla uutta harrastusta on korkea, ja siksi meillä on vapaaehtoismalli vapaa-ajalle. Se tarkoittaa, että yritämme yhdistää vapaaehtoiset ja uudet tulokkaat. Tavataan kerran (tai useammin, jos molemmat haluavat) ja kokeillaan yhdessä valittua aktiviteettia. Jos olet kiinnostunut toimimaan vapaaehtoisena, voit ottaa yhteyttä ida.strandberg@jakobstad.fi.

Ida Strandberg

Integrationsenheten i Jakobstad

Vid Integrationsenheten samordnar vi kommunens mottagande och främjar integrationen av kvotflyktingar och asylsökande som har fått kommunplats i regionen. Vi samarbetar med olika myndigheter, regionens kommuner, frivilliga och andra lokala och regionala aktörer. Vår uppgift är att på bästa sätt medverka till att alla nyanlända invandrare erbjuds möjlighet till delaktighet i samhället.

Våra kontaktuppgifter hittas på Jakobstad stads hemsidor. Ta gärna kontakt om det är något ni funderar över gällande främjande av integration i vår region.

Integrationsporten

Integrationsporten är vår servicepunkt där vi ger rådgivning

och hanterar alla invandrare oberoende av invandringsorsak. Integrationsporten finns i Jakobstad, Nykarleby och Kronoby. Servicen är avgiftsfri och personalen har tystnadsplikt. Integrationsporten är öppen i Jakobstad (Strengbergsgatan 1) måndag till torsdag kl.13–16 varje vecka. I Nykarleby är vi i stadsbiblioteket på måndagar kl.13–16 och vid Kvarnen i Kronoby en gång i månaden. I vår testar vi också förlängda öppettider två måndagar i månaden (kl.13–17), detta som ett svar på ett behov från företagen i regionen som har utländsk arbetskraft. Följ oss på våra sociala medier (@integrationport) för att få aktuell information om öppettider och vad som ordnas i Jakobstadsregionen för att främja integration.

Fritidsvolontärmodellen

Fritid är en viktig pusselbit i främjandet av integration. Fritidsaktiviteter ger invandrare ett socialt sammanhang, nya kontakter och en chans att i praktiken använda det nya språket. I bästa fall kan detta också leda till att man hittar ett jobb.

Ibland är steget stort att våga pröva på någon ny hobby, och därför har vi vår fritidsvolontärmodell. Den går ut på att vi försöker matcha fritidsvolontärer med nyanlända. Man träffas en gång (fler om båda vill) och prövar på en gemensam, valfri aktivitet. Är du intresserad av att fungera som fritidsvolontär kan du kontakta ida.strandberg@jakobstad.fi.

Ida Strandberg

Kom Hit! bjuder återflyttare och nyinflyttare att lära känna regionens arbetsgivare

I sommar, under Jakobs Dagar, ordnar Jakobstadsregionens utvecklingsbolag Concordia åter sitt årliga rekryteringsevenemang Kom Hit! – en satsning som både lyfter fram regionens arbetsgivare och stärker Jakobstadsregionens attraktivitet för inflyttare. På mässan samlas företag, kommunrepresentanter, boendeaktörer och utbildningsanordnare.

Våra samtal med näringslivet visar intresse för tillväxt och utveckling, men det finns ett stort behov av arbetskraft med kompetenser som just nu saknas i regionen. Genom Kom Hit! vill vi visa upp allt det Jakobstadsregionen har att erbjuda – både som arbetsplats och levnadsplats, säger Fredrik Sandelin, regionutvecklare på Concordia.

Fokus på besökarupplevelsen

Evenemanget ordnas i år tors-

dag 24.7, vilket är ett dagbyte jämfört med tidigare år. Den

nya dagen är en positiv förändring när evenemanget då in-

te kolliderar med den traditionella Jaromatchen. Det finns

även andra nyheter, som fokuserar på den enskilda besökarens upplevelse under evenemanget.

Vi erbjuder i år möjlighet för besökarna att gratis diskutera sina karriärplaner med karriärproffs och att snabbtesta sina företagsidéer med våra företagsrådgivare, säger **Daniela Mårtensson**, VD på Concordia.

Den viktigaste delen av besökarupplevelsen är ändå utställarna – år 2024 deltog hela 50 företag. Även i år strävar Concordia efter ett brett deltagande från olika branscher. Mässans mångsidighet är avgörande för att alla i en potentiell inflyttarfamilj ska kunna se en framtid i Jakobstadsregionen.

FAKTARUTA: Kom Hit! rekryteringsevenemang ordnas i Campus Allegro i Jakobstad 24.7 kl 13-17.

Tule Tänne! kutsuu paluumuuttajat ja uudet tulijat tutustumaan seudun työnantajiin

Tänä kesänä, Jaakon Päivien yhteydessä, Pietarsaaren seudun kehittämissyhtiö Concordia järjestää jälleen vuosittaisen rekrytointitapahtuman sa Tule Tänne! – panostuksen, joka tuo esiin seudun työnantajat ja vahvistaa seudun vetovoimaa uusien asukkaiden näkökulmasta. Messuilla kohtaavat yritykset, kuntien edustajat, asumisen toimijat ja koulutuksen järjestäjät.

Keskustelut elinkeinoelämän kanssa osoittavat kiinnostusta kasvuun ja kehitykseen, mutta samalla työvoimapula on ilmeinen – erityisesti osaajista, joita seudulta tällä hetkellä puuttuu. Tule Tänne! -tapahtuman kautta haluamme tuoda esiin kaiken sen, mitä Pietarsaaren seudulla on tarjottavana – niin työpaikkana kuin elinympäristönä, sanoo Fredrik Sandelin, Concordian aluekehittäjä.

Painopiste kävijäkokemuksessa

Tapahtuma järjestetään tänä vuonna torstaina 24.7., mikä on eri viikonpäivä kuin aiemmin. Uusi ajankohta on myönteinen muutos, sillä se ei enää mene päällekkäin perinteisen Jaro-ottelun kanssa. Tapahtumassa on myös muita uudistuksia, jotka keskittyvät yksittäisen kävijän kokemukseen.

Tänä vuonna tarjoamme kä-

vijöille mahdollisuuden keskustella maksutta urasuunnitelmistaan ammattilaisten kanssa sekä testata nopeasti omia liikeideoitaan yritysneuvojen avulla, kertoo Concordian toimitusjohtaja Daniela Mårtensson.

Tärkein osa kävijäkokemuksista ovat kuitenkin näytteilleasettajat – vuonna 2024 mukana oli peräti 50 yritystä. Tänäkin vuonna Concordia tavoittelee laajaa osallistu-

mista eri toimialoilta. Messujen monipuolisuus on ratkaisevaa, jotta koko potentiaalinen muuttajaperhe voi nähdä tulevaisuuden Pietarsaaren seudulla.

TIETORUUTU: Tule Tänne! -rekrytointitapahtuma järjestetään Campus Allegrossa Pietarsaareissa 24.7. klo 13-17.

Aktiva pensionärer

Våren har varit livlig och fylld med aktiviteter för Larsmo pensionärer, och våramånadsträffar har varit välbesökta. Programmet har bestått av lokalhistoriskt berättande, föreläsningar om hälsorelaterade ämnen, information från välfärdsområdet, hjärngympa samt musikframträdanden. Vårfesten i maj, med Thomas och Heléne som underhållare, utlokaliserades av utrymmesskäl till Campus Allegro. Pidro och bowling har nu gått

på sommarpaus. Återkommande motionskampanjer har hållits och ett 60-tal medlemmar har lockats att börja cirkelträna vid det lokala gymmet, där en omtyckt ledare dragit tre pass i veckan för seniorer fram till sommarlovet. Boule, som vintertid har spelats i Cronhjelmsskolan och i LKI-hallen tillsammans med Pedersöre pensionärerna, har från våren flyttat ut till bouleplanen i Holm och spelas hela sommaren. Det kommer att ordnas "prova på"-tillfällen i sam-

band med träningar, så håll utkik efter dessa!

En busslast har besökt Wasa Teater för att se "Katrina" och en busslast för traditionsenligt till Haapsalu för att njuta av en vecka på spa. En resa planeras ännu i sommar för att se "Maskinisterna" av Erik Kiviniemi på Närpes Teater. Till hösten kör vi i gång igen med friluftsdag, hemliga resan, månadsträffar m.m. Häng med i vårt glada gäng om detta låter intressant!

Sekreteraren

Världen förändras – Jakobstadsregionen är stark

”Vi lever i en tid där man bör vara förberedd på allt. Under de senaste åren har vi sett förändringar i internationell politik, arbetsmarknadskonflikter, krig och konjunkturväxlingar, och många har konstaterat att det inte längre finns ett normalläge. Världsläget påverkar naturligtvis också Jakobstadsregionen och dess näringsliv. Vi har sett en del försiktighet på marknaden som för en del företag har lett till permitteringar och uppsägningar medan andra har rapporterat att det går bättre än någonsin. Vi ser här återigen vilken rikedom det är att ha ett så diversifierat näringsliv.” – Daniela Mårtenson, VD för Concordia.

Tillväxten börjar vakna

Tidigare under året bad Jakobstadsregionens utvecklingsbolag Concordia genom en enkät det privata näringslivet att svara på frågor om tillväxt, sysselsättning och arbetskraftsbehov. Resultatet vittnar om framtidstro: hela 86% av företagen som svarat på Attract-enkäten planerar tillväxt. Företagen aviserar även ett fortsatt behov av arbetskraft.

I svaren sticker framför allt metallindustrin och olika förädlingsföretag inom denna ut. Här tyckt tillväxten må bra just nu. Pappers- och livsmedelsindustrin har fortsättningsvis behov, men något lägre än i senaste utredning. Man kan också se ett ökat behov inom byggindustrin, vilket kan tyda på att marknaden här håller på att vakna, säger Fredrik Sandelin, regionutvecklare vid Concordia.

Jakobstadsregionen har en stark och bred privat industriktor som skapar en stor del av arbetsplatserna. Bland de som svarade på enkäten fördelar arbetskraftsbehovet sig ungefär 60% på produktionspersonal och 40% på högskole- och universitetsutbildade. De kompetenser som efterfrågas visar därmed på stor spridning.

Arbetslösheten i Jakobstadsregionen är lägst i hela Fastlandsfinland. Det ständiga arbetskraftsbehovet skapar därmed ett behov av nya inflyttare.

Stöd till nuvarande företag

Jakobstadsregionen är en av landets företagstätaste regioner, med cirka 8 300 registrerade företag. För att hålla kontakt till och stödja dessa företag ordnar Concordia regelbundet nätverksträffar och utbildningsevenemang.

I början av mars ordnade Concordia företagarkaffe i Larsmo som lockade till sig många intresserade. Evenemanget organiserades tillsammans med kommunen och

Concordias personal.

Mats Svenfelt på företagarkaffe i Equity.

gitale färdigheter i Excel. Verktäden om digitala förmågor fortsätter under hösten, med fokus på appar som Copilot, Outlook och Teams. Målgruppen är mikroföretagare, som i övrigt kanske saknar resurser till fortbildning.

Välkomnande av nya etableringar

Utöver att stötta de företag som redan verkar i regionen, arbetar Concordia aktivt med att främja nyetableringar. Under år 2024 landade stora potentiella investeringsnyheter i regionen, med initiativet att utnyttja ön Gräggören i Jakobstad-Larsmo för industriverksamhet och aviseringen om projektföretaget Arctial som siktar på aluminiumtillverkning i Karleby-Kronoby.

Regionens kommuner och Concordia har det senaste året

satt i en ny växel i samarbetet kring industrietableringar, säger Daniela Mårtenson, VD för Concordia. Det är viktigt att vi drar åt samma håll i denna fråga.

Intressebevakning är en viktig del av detta arbete. En stor del av Concordias intressebevakning rör infrastruktur, som vägar, tåg och hamn. Också flyget är en stor del, och regionen välkomnar beslutet att säkra Karleby-Jakobstads flygplats till år 2028.

– Med tanke på de etableringar som kommer hit är det kritiskt för dem att det finns ett flyg nära, säger Mårtenson.

Framtiden är hållbar

Hållbarhet – ekonomisk, ekologisk och social – är ett genomgående tema i dagens näringsliv. Det avspeglas i Concordias projektportfölj, där flera satsningar under året handlar om cirkulär ekonomi och förnybar energi. Företagen i regionen är viktiga samarbetspartners i detta arbete, som har stor potential att driva innovation inom olika branscher.

Concordia har bland annat medverkat i framtagningen av en handbok för hur företag kan ställa om till en mer ekologisk hållbar verksamhet. Utvecklingsbolaget uppmuntrar även till investeringar i forskning och utveckling, och bidrar till att koppla samman företag med ledande forskning vid universitet och högskolor.

Rebecca Åkers

FAKTARUTA: Jakobstadsregionens utvecklingsbolag Concordia arbetar för ett starkt näringsliv och en attraktiv region genom bland annat företagsrådgivning och intressebevakning. Utvecklingsbolaget ägs av de fem kommunerna Larsmo, Kronoby, Pedersöre, Jakobstad och Nykarleby.

Maailma muuttuu – Pietarsaaren seutu on vahva

”Elämme ajassa, jolloin on oltava valmis kaikkeen. Viime vuosina olemme nähneet muutoksia kansainvälisessä politiikassa, työmarkkinakonflikteja, sotia ja suhdannevaihteluja. Monet ovat todenneet, ettei normaalia tilaa enää ole. Maailmantilanne vaikuttaa luonnollisesti myös Pietarsaaren seutuun ja sen elinkeinoelämään. Olemme nähneet markkinoilla varovaisuutta, mikä on joillekin yrityksille tarkoittanut lomautuksia ja irtisanomisia, kun taas toiset ovat kertoneet paremmasta menestyksestä kuin koskaan aiemmin. Tämä osoittaa jälleen, miten suuri voimavara monipuolinen elinkeinorakenne on.” – Daniela Mårtenson, Concordian toimitusjohtaja.

Kasvu on heräämässä

Aiemmin tänä vuonna Pietarsaaren seudun kehittämissyhtiö Concordia pyysi kyselyllä seudun yrityksiä vastaamaan kasvuun, työllistämiseen ja työvoimatarpeeseen liittyviin kysymyksiin. Tulokset kertovat vahvasta tulevaisuudenuskosta: peräti 86 % Attract-kyselyyn vastanneista yrityksistä suunnittelee kasvua. Yritykset ilmoittavat myös jatkuvasta työvoiman tarpeesta.

Vastauksissa nousee erityisesti esiin metalliteollisuus ja sen jalostusyritykset. Täällä kasvu näyttää olevan hyvässä vauhdissa juuri nyt. Paperi- ja elintarviketeollisuudessa tarve jatkuu, mutta on hieman vähentynyt viime selvitykseen verrattuna. Rakennusallalla nähdään kasvavaa tarvetta, mikä voi viitata siihen, että markkina herää, sanoo Concordian aluekehittäjä Fredrik Sandelin.

Pietarsaaren seudulla on vahva ja laaja yksityinen teollisuussektori, joka luo suuren osan työpaikoista. Kyselyyn vastanneista yrityksistä noin 60 % tarvitsee tuotantotyöntekijöitä ja 40 %

korkeakoulutettuja työntekijöitä. Tarpeet ovat siis laaja-alaisia.

Pietarsaaren seudulla on koko Manner-Suomen matalin työttömyysaste, ja jatkuva työvoimatarve luo tarpeen uusille muuttajille.

Tukea nykyisille yrityksille

Pietarsaaren seutu on yksi maan yritystiheimmistä seutuista – seudulla toimii noin 8 300 rekisteröityä yritystä. Concordia pitää aktiivisesti yhteyttä näihin yrityksiin ja tarjoaa tukea järjestämällä säännöllisesti verkostoitumis- ja koulutustapahtumia.

Maaliskuun alussa Concordia järjesti Yrittäjäkahvit Luodossa, ja tilaisuus houkutteli paljon osallistujia. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä kunnan ja paikallisen yrittäjäyhdistyksen kanssa. Luodon yrittäjäyhdistyksen puheenjohtaja Mats Svenfelt kertoi yhdistyksen tulevista tapahtumista ja kehityksestä.

Haluamme rakentaa kuntaan vahvaa yrittäjähenkeä ja edistää yhteistyötä. Yksinyrittäjille yrittäjäyhdistykset voivat olla tärkeitä foorumeita ajatustenvaihtoon, Svenfelt sanoo.

Monia paikalla olleita kiinnosti investointituki. Concordian yrittäjäneuvoja Kari Myllymäki oli paikalla kertomassa, kuinka hän voi auttaa.

Tällaisten tapaamisten lisäksi, joissa yrittäjät voivat verkostoitua ja tavata kunnan ja työllisyysalueen edustajia, Concordia järjestää myös koulutuksia. Keväällä 2025 on järjestetty työpajoja talouden seurantaan ja syventäviä Excel-koulutuksia. Digitaalisten taitojen työpajat jatkuvat syksyllä – painopisteenä sovellukset kuten Copilot, Outlook ja Teams. Kohderyhmänä ovat mikroyritykset, joilla ei muuten ole resursseja lisäkouluttautumiseen.

Investointien ja uusien toimijoiden houkuttelu

Concordia ei ainoastaan tue jo seudulla toimivia yrityksiä, vaan työskentelee aktiivisesti uusien yritysten sijoittumisen edistämiseksi. Vuonna 2024 seudulle saapui merkittäviä potentiaalisia investointiuutisia. Näihin kuuluu aloite hyödyntää Gräggörenin saarta (Pietarsaari-Luoto) teollisuuskäyttöön sekä projek-

tiyritys Arctialin ilmoitus, jonka tavoitteena on aloittaa alumiinituotantoa Kokkolassa-Kruunupyssä.

Seudun kunnat ja Concordia ovat kuluneen vuoden aikana liittäneet yhteistyötään teollisuusetablointien edistämiseksi, sanoo Daniela Mårtenson, Concordian toimitusjohtaja. On tärkeää, että vedämme samaan suuntaan.

Elinkeinopoliittinen vaikuttamistyö on keskeinen osa tätä työtä. Suuri osa Concordian vaikuttamisesta liittyy infrastruktuuriin – teihin, rautateihin ja satamiin. Myös lentoyhteydet ovat merkittävä tekijä, ja seutu toivottaa tervetulleeksi päätöksen turvata Kokkolan-Pietarsaaren lentoasema vuoteen 2028 saakka.

Sijoittuvien yritysten kannalta on ratkaisevaa, että lähellä on toimiva lentoyhteys, Mårtenson painottaa.

Tulevaisuus on kestävä

Kestävä kehitys – taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen – on läpileikkaava teema nykypäivän elinkeinoelämässä. Tämä näkyy myös Concordian projektitoi-

minnassa, joka tänä vuonna sisältää useita kiertotalouteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviä hankkeita. Seudun yritykset ovat tässä tärkeässä roolissa, ja niillä on suuri potentiaali toimia innovaation vetureina eri aloilla.

Concordia on ollut mukana laatimassa käsikirjaa, jonka avulla yritykset voivat siirtyä ekologisesti kestävämpään toimintaan. Kehittämissyhtiö kannustaa myös investointeihin tutkimukseen ja kehitykseen sekä auttaa yrityksiä yhdistämään voimansa korkeakoulujen ja yliopistojen huippututkimuksen kanssa.

Rebecca Åkers

TIETORUUTU: Pietarsaaren seudun kehittämissyhtiö Concordia työskentelee vahvan elinkeinoelämän ja vetovoimaisen seudun puolesta muun muassa yritysneuvonnan ja edunvalvonnan keinoin. Kehittämissyhtiön omistavat viisi kuntaa: Luoto, Kruunupyy, Pedersören kunta, Pietarsaari ja Uusikaarlepyy.

Seitsemän sillan savusauna – Suomen paras savusauna 2022

Eugmon rauhallisessa maalaismaisemassa, Larsmon lähetyksödin pihapiirissä, sijaitsee yksi Suomen rakastetuimmista savusaunoista: Seitsemän sillan savusauna. Tämä savusauna valittiin Suomen parhaaksi savusaunaksi vuonna 2022, eikä suotta – yli sata kertaa lämmitetty sauna on vakiinnuttanut asemansa niin paikallisten kuin kaupunkien saunavien löylyttelijöiden sydämissä.

Saunaelämys, joka yhdistää ihmiset

Seitsemän sillan savusauna tarjoaa saunavuoroja erityisesti yrityksille ja yhteisöille, mutta ovet ovat auki myös yksittäisille saunojille ennakoiltoautumisen kautta yleisinä savusaunapäivinä. Ilmoittautuminen tapahtuu kätevästi WhatsApp-ryhmän kautta, ja vuorot ovat olleet erittäin suosittuja – ei vain löylyjen, vaan myös yhteisöllisyyden vuoksi.

Savusaunaan mahtuu kerrallaan noin 12 henkilöä, ja jos väkeä

on enemmän, rantasauna lämmitetään rinnalle. Näin kaikille halukkaalle riittää tilaa nauttia savun pehmeistä löylyistä ja veden rauhoittavasta läheisyydestä.

Savusaunan historia ja hyvinvointivaikutukset

Vöyriläisen huumoriyhtye KA-J:n voitto kansainvälisillä musiikkifestivaaleilla on nostanut savusaunomisen uuteen tietoisuuteen niin Suomessa kuin maailmalla. Tämä kulttuurinen menestys on tuonut entistä enemmän kiinnostusta myös Seitsemän sillan sa-

vusaunaan ja suomalaisiin perinteisiin.

Savusaunan perinteet ulottuvat satojen vuosien taakse. Vanhan kansan viisaus ei ollut väärässä: savusauna on tunnettu syvästä rentouttavasta vaikutuksestaan, ja sen pehmeät, pitkään viipyvät löylyt auttavat sekä kehoa että mieltä palautumaan. Useat tutkimukset tukevat saunomisen myönteisiä vaikutuksia muun muassa stressin lievityksessä, unen parantamisessa ja mielialan kohentamisessa.

Seitsemän sillan savusaunan

tunnelma ei ole vain fyysinen kokemus – se on myös henkinen matka. Tummien hirsiseinien suojissa syntyy hiljainen yhteys luontoon, sisimpään ja toisiin ihmisiin.

Savusauna rakennettiin talokoivoin vuonna 2020, ja se on alusta asti ollut tärkeä osa Larsmon lähetyksödin toimintaa. Savusaunamestarina toimii Reijo Ruotsalainen, jonka asiantuntevassa ohjauksessa löylyt ovat aina tasapainoiset ja nautinnolliset. Sen yli sadan lämmityskerran historia kertoo sitoutumisesta ja rakkaudesta savusaunakulttuuriin.

Lähetyksödi – enemmän kuin sauna

Seitsemän sillan savusauna ja Larsmon lähetyksödi tarjoavat myös houkuttelevia mahdollisuuksia matkailun kehittämiseen Larsmon kunnassa. Rikas perinne, luonnonläheinen sijainti ja ainutlaatuinen savusaunakokemus houkuttelevat vierailijoita eri puolilta Suomea ja ulkomaita. Näin savusauna toimii osaltaan

vahvistamassa alueen matkailumagiaa ja elinvoimaa.

Savusaunan kotipaikka, Larsmon lähetyksödi, toimii Kokkolan helluntaiseurakunnan leiri- ja kokouskeskuksena. Alueella järjestetään lastenleirejä, kokouksia ja erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. Tarjolla on myös majoitustaniille, jotka haluavat jäädä yöksi tai viettää pidemmän ajan luonnon ja rauhan ympäröimänä. Lähetyksödiä vuokrataan mm. erilaisiin kokouksiin, häätaroituksiin, sekä esim. sukujuhlisiin. Yhdessä savusaunan ja lähetyksödin palveluiden kautta syntyy ainutlaatuinen kokonaisuus, joka yhdistää perinteitä, yhteisöllisyyttä ja hengellistä elämää.

Tule kokemaan Seitsemän sillan savusaunan lempeät löylyt ja osaksi elävää perinnettä! Lisätietoja ja ilmoittautumiset WhatsAppin kautta – kysy rohkeasti mukaan ryhmään.

Ilmoittautumiset WhatsAppin kautta: 0400 562088 www.savusauna.info

Jonna Snellman, också bekant för många Larsmobor som Coach Jonna, är trebarnsmamman som sade upp sig från ett omtyckt fast jobb som skolkurator och startade sitt eget företag inom kost och träning.

- Jag har alltid tyckt om att träna och röra på mig, det har vi fått med oss hemifrån, säger Jonna. Vår pappa har alltid varit aktiv och i tonåren höll jag på med dans och gymträning.

Jonna bor idag med sin man Ben och deras tre döttrar i Storströmmen där hon numera också har sitt eget hemmakontor och ett eget gym i garaget.

- Vi flyttade till Larsmo år 2012 och vi trivs verkligen bra här, trots att ingen av oss är härifrån.

Jonna är från Jakobstad och Ben är ursprungligen från Esse.

Jonnas eget genuina intresse för träning efter graviditet och kvinnors bäckenbottenhälsa har resulterat i omtyckta föreläsningar och en stor efterfrågan på träningsprogram.

- Jag är utbildad socionom och trivdes verkligen med mitt jobb som skolkurator, berättar Jonna. Men efter att jag har varit gravid och fött tre barn så växte mitt intresse starkare för träning och hur man kan komma tillbaka och bli stark igen efter en graviditet.

Det var inte bara Jonna själv som funderade över det här utan hon märkte att det fanns ett allmänt intresse bland kvinnor och mammor att kunna träna både under och efter en graviditet.

Coach Jonna gillar träning och utmaningar

- Föreläsningarna jag höll runt om i nejden var fullsatta och privatpersoner började höra av sig till mig, så jag tänkte att jag behöver göra någonting mera av det här, förklarar Jonna.

Sagt och gjort, år 2019 grundade Jonna sitt företag. Hon märkte då efter en tid att hon behövde ännu mera kunskap om träning och år 2021 gick hon en utbildning till personlig tränare vid Solvalla Idrottsinstitut.

Jonnas kunder finns idag i hela Svenskfinland och även i Sverige.

Det mesta av kontakten med kunden sker online via sociala medier, och via webshoppen.

- Jag tycker om att vara aktiv på Instagram och jag tror att mina följare och kunder uppskattar att jag också visar upp min personliga sida där, säger Jonna.

Via Coach Jonnas webshop kan man välja mellan ca 30 olika träningsprogram och enligt Jonna finns det något som passar alla. Kunderna är i åldrarna 20-70 år och allt fler män har börjat följa hennes program.

- Jag erbjuder allt från lättare hemmaträning till tyngre styrkeprogram. Och när det kommer till kostscheman så är det recept på vanlig mat som passar åt hela familjen, det handlar inte om någon regelrätt diet.

Jonna tycker också om att aktivera sina följare med olika utmaningar som ska göra det lite roligare att komma i väg och röra på sig.

- Jag tycker om att ge mer värde åt mina kunder, säger en glad Jonna, och jag har en nära kontakt med många av mina följare och kunder. Jag blir också så glad varje gång jag får positiv feedback från en nöjd kund.

En av fördelarna med att vara egenföretagare är enligt Jonna friheten att kunna bestämma över sina egna arbetstider.

- Tack vare att jag kan skapa mitt eget arbete så har jag möjlighet att vara hemma på morgnarna när barnen ska i väg och på eftermiddagarna när de kommer hem från skolan, säger Jonna.

Jonna ser positivt på framtiden och hoppas på att företaget ska kunna växa och utvecklas på ett bra sätt.

- Jag vill fortsätta vara kreativ i mitt yrke och möta kundernas behov, samtidigt behöver man våga tänka nytt och i nya banor, förklarar hon.

Nina Forss-Hästbacka

COACH JONNAS ENKLA TIPS PÅ TRÄNING:

- Börja enkelt, promenader är en bra motionsform att börja med. Gå gärna en promenad med en kompis.
- Gör någonting roligt, till exempel frisbeegolf eller badminton eller något annat du tycker om.
- Utveckla en rutin och en vana, och ta gärna hjälp av en personlig tränare som kan göra upp ett schema.

En aktiv sommar!

Håll utkik efter info om våra träningsgrupper på föreningens webbplats och på Facebook.

www.larsmoif.idrott.fi

Larsmobor 75+ simmar gratis

Från och med 1.2.2025 har alla Larsmobor som är 75 år eller äldre förmånen att simma gratis. Förmånen gäller vardagar om man anländer till simhallen mellan kl. 11 och 12 och besöket berättigar till två timmars simtid.

Utflykt till Fäboda i juni

Daglundens fredagsverksamhet ordnar utflykt till Fäboda 13.6.2025. Bussen startar kl. 10 från Daglund. Framme vid Fäboda äter vi lunch och dricker kaffe. Det finns möjlighet att gå hinderfria banan eller bara sitta och njuta av naturen.

Bussen startar tillbaka mot Larsmo kl. 14. Välkommen med du också! Anmälningar till Frida Åkerlund 0447214407 senast 10.6. Pris 10 €.

Frida Åkerlund

Fyra basövningar i utegymmet

I kommunens fina utegym kan man träna hela kroppen mångsidigt. Ifall du känner dig osäker och inte har testat ännu kommer här fyra basövningar att börja med. Gör rörelserna långsamt och kontrollerat. Ett bra upplägg är att göra 3 set och 12 repetitioner av varje övning. Håll en liten vila mellan varje set. Börja med att justera vikterna så att de passar dig. För bästa effekt ska de sista repetitionerna kännas ordentligt tunga. Lycka till med träningen!

Benpress

Justera stolen så att du sitter så nära maskinen som möjligt med böjda ben. Pressa plattan framåt med hjälp av benen. Lämna en liten böjning i knäna för säkerhets skull.

Stående rodd

Ställ dig stadigt mot maskinen och ta tag i handtagen. Dra händerna bakåt och för ihop skulderbladen.

Marklyft

Böj på knäna och ta tag i handtagen. Res dig upp.

Lats drag

Ta i handtagen och sätt dig med benen under stödet. Luta dig en aning bakåt och dra ner handtagen.

Välkommen på motionsrådgivning!

Larsmo kommun erbjuder motionsrådgivning till personer som vill komma i gång med en aktiv livsstil. På motionsrådgivningen pratar vi om motion, kost och sömn. Målet är att hitta en hälsosam livsstil, speciellt för personer med hjärt- och kärlsjukdom, högt kolesterolvärde, typ 2-diabetes eller övervikt. Ta gärna kontakt med Frida Åkerlund på telefonnummer 044721440 för mera information.

Frida Åkerlund

IF Pucken r.f. säsongen 2024–2025

IF Pucken r.f., med hemort i Larsmo, är en livskraftig ishockeyförening som samlar juniorer från hela Jakobstadsregionen. Med 175 registrerade spelare fördelade på åtta lag är vi den största juniorishockeyföreningen mellan Vasa och Karleby.

Vi inleder som alltid med det viktigaste laget: Lejonens populära hockeyskola, som drivs enligt Finlands Ishockeyförbunds riktlinjer. Därefter följer lagen: U8, U9/U10, U11, U12, U14, U15 och U18. IF Pucken samarbetar aktivt med Muik, Highsticks och från nästa säsong även med Jeppis Hockey.

Lagöversikt och lagledarnas sammanfattningar:

Hockeyskolan: Skridskoskola för de yngsta lockade cirka 50 utövare. Johan Sandvik och Piia Wikman har gjort ett fantastiskt arbete. Alla lag turades om att hjälpa till varje vecka och glädjen på isen var stor.

U8: Stort intresse från hockeyskolan ledde till att ett eget U8-lag bildades med 25 spelare (4–8 år). Laget tränade tillsammans med hockeyskolan och U9/10 och deltog i turneringar i Kronoby, Terjärv och Bagarcupen i Bennäs.

U9/10: Deltog i Leijona-ligan med tre lag. Spelarna har utvecklats mycket och vi siktar på att ytterligare förbättra skridskoåkningen till nästa säsong.

U11: Under inledningen av säsongen beslöt vi att en sammanlagning med Muik behövs. Under säsongen knöt spelarna ihop sig som ett lag och fick uppleva många framgångar som lag och även på individuell nivå. Spelarna har utvecklats enormt och samarbetet med Muik fortsätter också nästa säsong som ett U12-lag.

U12: Träningsstart i augusti med 16 spelare, nu 18. Laget tog en stark andra plats i Piispala-turneringen och hade en framgångsrik seriesäsong

med över 70 % vunna eller oavgjorda matcher. Avslutade året med Vuokatti Cup och sommarträningen inleds snart.

U14: Pucken/Muik U14 bestod av 27 spelare och deltog med två lag. Lagen tog brons i U14 AA-serien och kom fyra i U14 A-serien.

U15: Laget startade starkt efter intensiva sommarträning.

Under säsongen spelades 30 matcher, vilket resulterade i serieseger i Mellersta Finland och guld i finalmatchen mot Keupa HT inför över 400 åskådare. Förberedelserna inför U16 "Suomisarja" påbörjas snart.

U18: Ett imponerande år för U18 som visade stark laganda och utveckling i division II. Laget bestod av 21 utespelare

och 3 målvakter och mötte lag som Sport, Jyki, APV, Kraft/MIF, S-Kiekkoo och Virkiä.

Tack för en fantastisk säsong! Vi ser fram emot att ses igen till hösten. Nya och gamla spelare är varmt välkomna.

Föreningen behöver ständigt nya funktionärer och det är viktigt att alla inser att det är frågan om frivillig föreningsverksamhet. Alla kan hjälpa till oberoende av om man har kunskap om hockey eller inte. Tränare, materialare, lagledare, styrelsemedlemmar och olika projektdragare kommer att behövas framöver eftersom föreningen växer. Flera funktionärer betyder att vi kan sprida på uppgifterna och att vi alla orkar och kan ge en meningsfull, rolig och sund hobby åt våra juniorer.

Trevlig sommar!

För mer information om IF Pucken och vår verksamhet, besök: www.ifpucken.fi

Wava-institutet firade 50 år av kreativitet och gemenskap

Läsåret 2024–2025 firade Wava-institutet sitt 50-årsjubileum – ett helt läsår fyllt av musik, dans, bildkonst, teater och ordkonst. Verksamheten startade 1974 som Jakobstads musikinstitut med 62 elever. Fem decennier senare har institutet vuxit till nära 800 elever från fyra kommuner, och undervisningen bedrivs i den inspirerande miljön vid Campus Allegro i Jakobstad samt i våra grannkommuner Larsmo, Nykarleby och Pedersöre.

Jubileumsåret bar temat "Peace, Love and Understanding", inspirerat av 70-talets värderingar och en vilja att lyfta fram konstens betydelse för förståelse och gemenskap. Temat hade fötts inom lärarkåren och präglade årets alla evenemang – från större festligheter till den ordinarie undervisningen.

En av årets höjdpunkter var jubileumsveckan i februari 2025. Den inleddes med en vernissage i Campus Allegros aula där elever från bildkonstlinjen Balatako ställde ut verk inspirerade av konsthistoria, fred och identitet. Utställningen kompletterades av installationer, självporträtt, textba-

Wava-institutets regionala firande i Larsmo 19.3. Foto: Evelina Gottberg

serade verk från ordkonstlinjen och tryckta fredsteman på kläder.

Under veckan hölls också två "Wava live"-konserter som visade upp musiklinjens bredd, från rytmisk musik till klassisk kammarmusik och större ensembler. Festtillfället den 21 februari i Schaumansalen samlade ett stort antal elever, lärare

och publik. Programmet speglade hela institutets verksamhet: från musiklekskola och dansuppträdanden till teater-scener på både svenska och finska. Bildkonst visades i bildkavalkad ackompanjerad av musik, och avslutningen – den gemensamma de medverkande sången " (What's So Funny 'Bout) Peace, Love and Under-

standing" – lämnade ett starkt avtryck.

Regionala fester arrangerades också i Larsmo, Pedersöre och Nykarleby under mars månad. Vid dessa tillställningar uppträdde lokala elever, och tidigare elever – nu alumner – deltog med uppträdanden eller samtal om sina erfarenheter från Wava-institutet. Kom-

munernas representanter medverkade, och tillställningarna avslutades med kaffe och gemenskap.

Jubileumsåret lyfte också fram Wava-institutets historia genom regelbundna inlägg i sociala medier – intervjuer, tillbakablickar och elevberättelser. Jubileets grafiska uttryck formades av en logo ritad av grafikern Andrei Palomäki, baserad på en skiss av den 11-åriga bildkonsteleven Ebba Miretti.

Bakom jubileumsåret låg ett starkt samarbete mellan institutets ledning, personal, elever, kommuner och producenter. Rektor Bo-Anders Sandström beskrev det träffande i sitt festtal:

"Låt oss hålla fönstret öppet, låta kreativiteten flöda – och fortsätta skapa konst tillsammans."

Nu blickar Wava-institutet framåt mot nya år av kreativitet och gemenskap. Anmälningen till vår verksamhet är öppen, och det kan finnas lediga platser i flera av våra grupper, så det lönar sig att höra sig för! Information om hur du anmäler dig finns på vår hemsida på adressen

www.wavainstitutet.fi

Wava-opisto juhli 50 vuotta luovuutta ja yhteisöllisyyttä

Lukuvuonna 2024–2025 Wava-opisto vietti 50-vuotisjuhlaansa – kokonaisen lukuvuoden täynnä musiikkia, tanssia, kuvataidetta, teatteria ja sanataidetta. Toiminta alkoi vuonna 1974 Pietarsaaren musiikkiopistona 62 oppilaan voimin. Viisi vuosikymmentä myöhemmin opistossa opiskelee lähes 800 oppilasta neljästä kunnasta, ja opetus tapahtuu inspiroivassa Campus Allegron ympäristössä Pietarsaareissa sekä naapurikunnissa Luodossa, Uudessa-kaarlepyyssä ja Pedersöressä.

Juhlavuoden teemana oli "Peace, Love and Understanding", joka sai inspiraationsa 70-luvun arvoista ja halusta korostaa taiteen merkitystä ym-

märryksen ja yhteisöllisyyden edistäjänä. Teema syntyi opettajakunnan aloitteesta ja leimasi vuoden kaikkia tapahtumia – suurista juhlatilaisuuksista aina päivittäiseen opetukseen saakka.

Yksi vuoden kohokohdista oli helmikuussa 2025 järjestetty juhla viikko. Se alkoi Campus Allegron aulaassa pidetyllä näyttelyn avajaisilla, jossa kuvataidelinjan Balatako-oppilaat esittelivät taidehistoriasta, rauhasta ja identiteetistä inspiroituneita teoksiaan. Näyttelyä täydensivät installaatiot, omakuvat, sanataidelinjan tekstipohjaiset teokset ja vaatteisiin painetut rauha-aiheiset kuvat.

Viikon aikana pidettiin myös

kaksi "Wava live" -konserttia, jotka esittelivät musiikkilinjan monipuolisuutta rytmimusiikista klassiseen kamarimusiikkiin ja suurempiin kokoonpanoihin.

21. helmikuuta järjestetty juhlatilaisuus Schaumansalissa kokosi yhteen suuren joukon oppilaita, opettajia ja yleisöä. Ohjelma heijasti koko opiston toimintaa: musiikkileikkikoulusta ja tanssiesityksistä teatterikohtauksiin sekä ruotsiksi että suomeksi. Kuvataidetta esiteltiin kuvakavalkadissa musiikin säestyksellä, ja päätösnumero – yhteisesitys kappaleesta "(What's So Funny 'Bout) Peace, Love and Understanding" – jätti vahvan vaikutuksen.

Alueellisia juhlia järjestettiin myös Luodossa, Pedersöressä

ja Uudessa-kaarlepyyssä maaliskuun aikana. Näissä tilaisuuksissa esiintyivät paikalliset oppilaat, ja entiset oppilaat – nykyiset alumnit – osallistuivat esityksiin tai keskusteluihin kokemuksistaan Wava-opistossa. Kuntien edustajat olivat mukana, ja tilaisuudet päättyivät kahvitarjoiluun ja yhteisölliseen tunnelmaan.

Juhlavuosi toi esiin myös Wava-opiston historiaa säännöllisten sosiaalisen median julkaisujen kautta – haastatteluja, muistoja ja oppilaskertomuksia. Juhlavuoden graafinen ilme muodostui graafikko Andrei Palomäen suunnittelema logo, joka perustui 11-vuotiaan kuvataideoppilaan Ebba Miretin luonnokseen.

Juhlavuoden taustalla oli vahva yhteistyö opiston johdon, henkilökunnan, oppilaiden, kuntien ja tuottajien välillä. Rehtori Bo-Anders Sandström kuvasi tätä osuvasti juhlapuheessaan:

"Pidetään ikkuna avoinna, annetaan luovuuden virrata – ja jatketaan taiteen tekemistä yhdessä."

Nyt Wava-opisto suuntaa katseensa kohti uusia vuosia täynnä luovuutta ja yhteisöllisyyttä. Ilmoittautuminen opiston toimintaan on avoinna, ja useissa ryhmissämme saatetaan olla vapaita paikkoja – kannattaa siis tiedustella! Tietoa ilmoittautumisesta löytyy verkkosivuiltamme osoitteesta www.wavainstitutet.fi

Acoustic Dixie Six & Nina Lindroos tar Larsmo på en jazzresa till New Orleans!

Njut av smittande gladjazz – 6 juli kl. 19 på Larsmo torg!

I snart 26 år har Acoustic Dixie Six från Helsingfors väckt New Orleans-jazzens själ till liv med sitt autentiska sound och sin sprudlande energi. Nu kommer orkestern till Larsmo torg söndag 6 juli med den karismatiska sångerskan Nina Lindroos i spetsen. Välkommen till en kväll där traditionell jazz, glädje och gemenskap står i centrum!

En orkester i världsklass – och med österbottniskt hjärta

Med spelningar på prestigefyllda festivaler som Brussels Jazzweekend (Belgien), Göteborg Jazz Festival och lokala Jeppis Jazz Festival (Jakobstad) är Acoustic Dixie Six en av Finlands mest älskade glad-

jazzorkestrar. I juli spelar de på Kaustby folkmusikfestival och 2026 väntar en ny höjdpunkt: spelningar i Niigata, Japan.

Lokala rötter som binder samman

Bengt-Ove Fagerhed (trombon), bandets musikaliska ledare, är född och uppvuxen i Fagernäs, Larsmo. Marcus Weckström (bastuba) kommer från Solf och Juho Peltoniemi (trummor) växte upp i Karleby. Niklas Andersson (trumpet) har släkt i Jakobstadsnejden, och Nina Lindroos (sång) har studerat i Vasa. Bandet kompletteras av Olli Salmi (klarinett) och Petri Tötterman (banjo) och sist men inte minst gästtrumpetisten Jan-Anders "Jonte" Fagerhed från Fagernäs.

Musik som får själen att sväva

Med två hyllade album ("Struttin' Our Stuff" och "Back With a Swing") och en ny EP på gång lovar kvällen en magisk mix av klassiska gladjazzfavoriter och nyskapande låtar. Och visst – vill du dansa till de smittande rytmerna är du mer än välkommen! Men för Acoustic Dixie Six handlar det framför allt om en gemensam resa genom gladjazzens glädje och energi. "Att spela hemma i Österbotten är alltid speciellt. Vi ser fram emot att fylla Larsmo torg med New Orleans känsla – kom och njut med oss!"

Bengt-Ove Fagerhed,
Acoustic Dixie Six
Bild: Klaus Salkola

Trivselkvällar på torget 2025

11.6 kl. 18 Sång och musik i samarbete med musikutbildningarna vid Campus Allegro

6.7 kl. 19 Acoustic Dixie Six uppträder med jazzmusik

8.8 kl. 18 Barnteater Mamma Mu cyklar

Evenemangen ordnas med understöd från

På torget i Larsmo

Åsa Jinder
&

Helene Nyberg och Thomas Enroth med gäster

Uppsökarnas verksamhet

Om oss: Uppsökande ungdomsarbete är en service för unga i åldrarna 15–28 år. Vi kan hjälpa med olika saker i livet som behöver redas ut, t.ex. sysselsättning, dvs. skola, praktik eller jobb, kontakt till värden eller till olika myndigheter som FPA eller Sysselsättningstjänster, ekonomi eller bostad. Vi kan också träffas över en kopp kaffe och prata eller fundera på framtiden. Vår tjänst är gratis och frivillig och vi har tystnadsplikt. Vi finns på After Eight men kan träffas på

andra ställen också.

Vi finns till för: Unga i åldrarna 15–28 år som är bosatta i Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Pedersöre eller Nykarleby.

Vi kan hjälpa dig genom att kartlägga din situation och ta itu med en sak i taget, t.ex. ta första kontakten till olika ställen, följa med på möten, hjälpa till med att fylla i blanketter, skicka in ansökningar och hjälpa med jobbsökning.

Tveka inte att ta kontakt om det är något du undrar över!

Vi finns på After Eight men kan träffas i var som helst i de fem kommuner vi jobbar i. Mån–fre kl. 9–16 Storgatan 6, Jakobstad

Kontakt:

www.aftereight.fi > Uppsökande > Kontaktformulär
Instagram: upps.a8.etsivat
Sari – 0447816115
Tommi – 0447816513
Camilla – 0447054578
Ida – 0447476968
ups@aftereight.fi

Boktips på nya böcker

SKÖNLITTERATUR:

Bertell, Ann-Luise: Skuggas
Burman, Carina: Döden tar semester
Collins, Karin: Där jag har min hjärtans kär
Hall, Clare Leslie: När jorden brister
Hannah, Kristin: Kvinnorna
Hurstons, Zora Neale: De vände sina blickar mot Gud

Laestadius Larsson, Anna: Kärlekens bakgata
Nemert, Elisabet: I skuggan av det förflutna
Rooney, Sally: Intermezzo
Ørntoft, Theis: Jordisk

FAKTABÖCKER:

Back, Sandra: Snickra och fixa : från klädstege till piz-
zaugn och bastu

Borelius, Maria: Långlev-
nadsrevolutionen
Darian, Caroline: Och jag
slutade kalla dig pappa
Frantzen, Magnus: Kropps-
viktsträning
Gerholm Luhanko, Lisa: Byg-
ga bastu
Gjertsen, Christina: Bar-
nestrikk fra nord
Laurén, Anna-Lena: Medan

kriget pågår finns ingen för-
soning
Lundin, Thomas: Tjo, hopp
och kärlek
Segerstedt, Rolf: Vildmarks-
vägen
Strömquist, André: Nya od-
larens handbok

Bibliotekspersonalen

Tamburbibliotek

I nom ramarna för Lars-
mobibliotekens satsning
på att göra litteratur me-
ra lättillgänglig har vi på
försök startat upp några
tamburbibliotek. Målgrup-
perna är kommunens dag-
hem samt förskolor och vi
vill uppmuntra föräldrarna
att låna hem böcker och lä-
sa för sina barn!

Bibliotekspersonalen lad-
dar tamburbiblioteket med
böcker som passar mål-
gruppen. Barnen får vid
hämtning i samråd med för-
äldrarna låna böcker från
bokhyllan och ta med sig
hem som "korttidslån", t.ex.
som godnattsaga.

Glada barn vid Skogsgläntans tamburbibliotek. Från vän-
ster: Unni, Viggo, Vidar.

Först ut med att få tam-
burbibliotek var friluftsdag-
hemmet Skogsgläntan samt
Näs förskola.

Instruktionerna är enkla:

- Välj en bok
- Ta ut bokmärket från bok-
en
- SKRIV DITT NAMN PÅ BOK-
MÄRKET
- Placera bokmärket på bar-
nets hylla
- Ta hem boken
- Njut
- Lämna tillbaka boken med
bokmärket i, Strecka över
ditt namn

Ulrika Backlund

Bibliotekens öppettider Kirjaston aukioloajat

Huvudbiblioteket

Pääkirjasto

Tel/Puh.: 785 7265
Videvägen/Pajutie 2 D
68570 LARSMO
e-post: bibl.larsmo@larsmo.fi

Öppettider (med personal)

Aukioloajat (henkilökunta paikalla)

måndag/maanantai	13-20
tisdag/tiistai	12-19
onsdag/keskiviikko	16-19
torsdag/torstai	12-19
fredag/perjantai	10-16

Meröppet (utan personal)

Omatomimajat (ilman henkilökuntaa)

måndag/maanantai	8-13, 20-21
tisdag/tiistai	8-12, 19-21
onsdag/keskiviikko	8-16, 19-21
torsdag/torstai	8-12, 19-21
fredag/perjantai	8-10, 16-18
lördag/lauantai	10-18
söndag/sunnuntai	10-18

Bosund bibliotek

Bosundin kirjasto

Tel/Puh.: 728 3099
Skolvägen/Koulutie 13 C
68555 BOSUND
e-post: bosund.bibliotek@larsmo.fi

Öppettider/Aukioloajat

måndag/maanantai	12-19
tisdag/tiistai	9-16
onsdag/keskiviikko	Stängt/suljettu
torsdag/torstai	12-19
fredag/perjantai	10-16

Nytt från biblioteket

På försök håller Risö och Näs skol-
bibliotek öppet några gånger under
sommarlovet. Datum och tid med-
delas via Wilma.

Larsmo kommunbibliotek planerar att starta boken kommer-service

Boken kommer-servicen är till för
dig som på grund av hög ålder,
långvarig sjukdom, rörelsehinder
eller funktionsnedsättning inte
själv kan komma till biblioteket. Även den
som tillfälligt är i behov av tjänsten, ex-
empelvis efter en operation, kan få hjälp.
Servicen är naturligtvis helt avgiftsfri för
kunden.

Bibliotekets personal kommer hem till

dig med böcker på en i förväg avtalad dag
och hämtar det du har lånat igen efter en
månad.

Du kan välja bland olika typer av material,
t.ex. skönlitteratur, facklitteratur, tidskrif-
ter eller ljudböcker. Du kanske gillar histo-
risk berättelser, underhållningslitteratur
eller deckare. Vi vill gärna tillgodose dina
specialintressen. Vi hjälper givetvis till med
boktips, reservationer och omlån.

Vi kommer att informera om servicen via
våra olika kanaler. Ifall du själv eller någon
du känner skulle ha nytta av tjänsten så
tveka inte att ta kontakt med biblioteket.
Kom gärna till biblioteket, ring eller skicka
e-post så kan vi fundera på ett lämpligt al-
ternativ för dig. Tel: 06 7857265 e-post:
bibl.larsmo@larsmo.fi

Beatrice Villman

